

Egyre nő az árvizveszedelem Magyarországon

Hatvan év óta nem volt olyan magas a víz Budapesten, mint szombaton

Budapestről jelentik: Szatmármegye területén tegnap délután villámlással kezdődő hóvihár vonult át. Fehérgyarmat község 49 házát az árvíz következtében ki kellett üríteni. A megye területén 80 ezer katasztrális hold szántó-föld került víz alá. Az árvízvédelmi kormánybiztosság jelentése szerint a helyzet a Hernád és a Sajó völgyében a legsúlyosabb. A Zagyva és a Tarna felső folyásánál apadás állott be. A Latorca-folyó Csapnál a jégtorlaszok következtében kiöntött. Budapesten tegnap délelőtt a Duna vízállása 687 centiméter volt. Hatvan év óta nem volt ilyen magas a Duna vízállása jég nélküli áradás alkalmával. A Tisza egész vonalán árad, de a helyzet még nem nyugtalanító. A Túr és a Szamos folyó között a helyzet igen komoly.

Budapestről jelentik: Az árvízvédelmi kormánybiztosság közli: Onga község víz alatt áll. Eddig 10 ház omlott össze. Szikszó határát is elborította a víz és itt 22 ház omlott össze, de ezenkívül 40 ház dűledezőben van. Aszaló község határa is víz alatt áll, de a község belfelületének egy részét is elöntötte az ár és hat ház összeomlott. Halma község határát is az ár

mossa. Itt négy ház összeomlott. Nagy-Kinizs, Hernád-Szent-András, Abauj-Szántó, Szent István-Baksa és a környéken lévő még tíz kisebb község belső területét részben elöntötte az árvíz. A községekben mindenütt több ház dült össze. A Hernád-folyó völgyében 30.000 holdat öntött el a víz. Súlyosítja a csapást az, hogy a kilakoltatott lakosság élelmiszere és a takarmánykészletek szintén megsemmisültek. A Bodva völgyében a községek nagy részét szintén elöntötte az áradat és 10.000 hold került a víz alá. Az Ung, a Laborca és a Latorca vize állandóan emelkedik. Vajánál és Nagykapusnál a víz átlépte az országutat. Ezen a környéken tíz házat fenyeget a veszély. A Latorca vize a környék réteit és erdőit öntötte el. Péntek este Szirénfalván 20 házból kellett sürgősen kilakoltatni a lakoságot. Itt hozzájárul a csapáshoz az is, hogy a nagy vihar, amely pénteken vonult végig a városon, súlyos károkat okozott és elszakította a távíró- és telefonvonalakat. Eszeny községben a Czirne-patak áttörte a gátat és a házakat elöntötte.

Miért nem szakítanak a szövetségesek a Szovjettel?

Törökország nem háborúskodik Oroszországgal

Rómából jelentik: A Stefani-ügynökség diplomáciai szerkesztője megindokolja, hogy miért nem akariák a nyugati nagyhatalmak felégetni a hidat Szovjetország felé és ezt a következő pontokban foglalja össze:

1. Angliának érdekében áll elkerülni a háborút Szovjetországgal, miután annak súlyos következményei lehetnek Ázsiában és a tengeren. Szovjetországnak hatalmas tengeralattjáró flottája van és ázsiai helyzete rendkívül veszélyeztetné Angliát.

2. Törökország semmi körülmények között sem akar Oroszországgal háborúba keveredni.

3. Meg akarják akadályozni, hogy Oroszország még szorosabb összeköttetésbe kerüljön Németországgal.

A diplomáciai szerkesztő megállapítja azt is, hogy a németellenes blokádnak eredménytelen marad, mert a német-orosz barátság következtében igen nagymennyiségű nyersanyag kerülhet Németországba, ami lehetetlenné teszi a szövetségesek által tervezett bekerítést.

A főhaditanács határozata Reynaud helyzetét megszilárdította

Londonból jelentik: Halifax lord angol külügyminiszter ma hosszabb megbeszélést folytatott a munkáspárti ellenzék vezetőivel, valamint az Egyesült Államok londoni nagykövetével. A külügyminiszter — a Stefani iroda munkatársa szerint — az angol-francia legfőbb haditanács üléséről kiadott nyilatkozat jelentőségét ismertette és kifejtette azokat az intézkedéseket, amelyekkel a szövetségesek erőteljesebbé akarják tenni a háború menetét.

Párisi jelentések úgy tudják, hogy a főhaditanács üléséről kiadott közlemény a francia fővárosban nagy meglepetést keltett. Azt mondják, hogy Reynaud miniszterelnök helyzete megszilárdult. Az ülésről kiadott nyilatkozat éppen időszzerű volt a most lefolyt kormányváltás miatt. Hangoztatják, hogy ez a nyilatkozat a háború új korszakát jelenti.

Angol megállapítás szerint Délkelet-Európa helyzete kedvező

Londonban meglepetést keltett Teleki gróf magyar miniszterelnök nyilatkozata

Londonból jelentik: Angol politikai körökben megállapítják, hogy gróf Teleki magyar miniszterelnök Rómában nagyszabású diplomáciai munkát végzett és ezzel méltán kiérdemelte mindkét hadviselő fél elismerését. Ehhez a fel-tűnést keltő véleményhez angol hivatalos körökben még a következőket fűzik:

Délkelet-Európában nemcsak Németország óhajtja a béke megőrzését, hanem a nyugati szövetségesek is, bármit terjesszen felőlünk az ellenséges propa-

ganda. Páris és London sohasem akart mást, mint azt, hogy a kis nemzetek is békében és függetlenségben éljenek és szabadon kereskedhessenek azzal, akivel akarnak. London egyébként úgy vélekedik, hogy

Délkelet-Európát jelenleg nem fenyegeti veszély

és helyzete egyáltalában nem nevezhető kedvezőtlennek.

(Rador)

Kérje mindenütt a hirneves

Dr. AMBROZI FÉLE KÜKÜLLŐMENTI FAJBOROKATI

Kapható minden jobb vendéglőben, bodegában és üzletben vagy közvetlenül dr. Ambrózi Alfréd küküllőmenti szőlőgazdaságá és borpincészeténél, Medias

Hollandia nagy hadibefektetéseket eszközöl

Amszterdamból jelentik: A holland kormány ötmillió forint rendkívüli hitel megszavazását kérte a képviselőháztól. Az összeget külföldi támadás esetén vízzel elárasztott területek lakóinak elköltöztetésére fordítanák. Ezen összegben kívül a holland kormány 400 ezer forintot fordít gázálcok vásárlására.

(Rador.)

Kiterjesztették az angol belügyminiszter hatáskörét

Londonból jelentik: A News Chronicle angol lap azt írja, hogy a belügyminiszter teljhatalmat fog kapni, hogy minden ellenséges ország állampolgárát internálhassa, aki a fontosabb tengeri támaszpontok és kikötők közelében lakik. Úgy tudják, hogy az idegen hajók matrózainak partraszállását megszigorító rendelkezés miatt Hullban incidens történt, mert egy dán halászhajó személyzete erőszakkal akart partra lépni.

(Rador.)

A pátriárka pásztorlevele a földmivelőkről

Bucurestiből jelentik: Nicodin pátriárka pásztorlevelét adott ki, amelyben többek között ezeket írja:

— A lelkészek világossítsák fel a népet, hogy a föld megművelése révén ugyanolyan szolgálatot tesz az országnak, mint azok, akik az ország határait védik.

(Rador.)

Corso mozi

Ma és minden nap bemutatásra kerül az év legizgalmasabb filmje, amelyen King Henry, a kiváló rendező, négy éven át dolgozott

A világ végén

(STANLEY és LIVINGSTONE)

A főszerepekben Spencer Tracy, továbbá Nancy Kelly és Richard Greene Paramount-híradó Vasárnap 11 órakor matiné, 17 le!

Nagy vihart keltett Amerikában a német Fehér Könyv

A könyv adatai szerint Bullit amerikai nagykövet ellenállásra buzdította Lengyelországot

Berlinből jelentik: A német külügyminisztérium által kibocsátott Fehér könyv anyaggyűjteményéből legújabbán ismét több dokumentumot tettek közzé. Ezek között szerepet játszik Potoczky lengyel nagykövet tavaly január 12-iki jelentése, amely szerint az Egyesült Államokban növekszik a gyűlölet a fasiszmussal és különösen Hitlerrel szemben, általában minden ellen, ami a nemzeti szocializmussal összefügg. A legtöbb amerikai — a jelentés szerint — Hitlert és a nemzeti szocializmust a legnagyobb bajnak és veszedelemnek tartja, amely a világot ebben az időben fenyegeti. Megemlíti a jelentés, hogy Roosevelt elnök volt az első, aki a fasiszmus iránti gyűlöletét kifejezésre juttatta. A müncheni egyezmény jól jött Rooseveltnek, mert úgy tüntette fel azt, mint

Franciaország és Anglia kapitulálását a hareravágyó német militarizmus előtt. Mint az itteni német körökben mondják, a békés Hitler Chamberlain miniszterelnök mellének szegte a revolvért. A jelentés megemlíti még Bullit nagykövet lépéseiről, amely szerint Rooseveltnek az a határozott nézete, hogy

Franciaországnak és Angliának végét kell szakítani a totális államokkal való minden kompromisszumos megegyezés elől.

Bullit állítólag direktívákat is kapott abban a tekintetben, hogy Amerika aktív közbelépne Anglia és Franciaország oldalán, ha erre szükség lenne. Lukaszewicz párisi volt lengyel nagykövet jelentésében megírja Bullit nyilatkozatát, amely szerint, ha háború törne ki, akkor

az Egyesült Államok bizonyára nem kezdettől venne részt, de valószínűleg ő fejezné be a háborút.

ROOSEVELT PROPAGANDÁNAK TEKINTI A FEHÉR KÖNYV ADATAIT.

Washingtonból jelentik: A legújabb német fehér könyvet nagy érdeklődéssel kísérik az Egyesült Államok politikai körében. Hull külügyi államtitkár kijelentette, hogy a német fehér könyvnek azok az állításai, amelyek szerint

Bullit az Egyesült Államok párisi nagykövete diplomáciai lépéseket tett, hogy Lengyelországot ellenállásra biztassa Németországgal szemben

és különösen, hogy Lengyelországnak amerikai támogatást helyezett kilátásba, nem felelnek meg a valóságnak.

Pénteken a sajtókonferencián a német fehér könyvvel kapcsolatban a hozzáintézett kérdésekre Roosevelt elnök a következőket jelentette ki:

— Európában háború folyik és a háború egyik eszköze a propaganda. Mindazt, amit az európai propaganda produkál, nagy óvatossággal kell fogadni. Ezekkel az okmányokkal szemben indokolt a két-szeres, sőt a háromszoros óvatosság.

Amerikai körökben a fehér könyvet úgy tekintik, mint

Roosevelt és kormánya ellen intézett német támadást.

A Fehér Könyv megjelenésének híre erősen foglalkoztatja az amerikai politikai köröket. A könyvből az tűnik ki, hogy a londoni és párisi amerikai nagykövetek eljárása ellentmondanak az amerikai hivatalos semlegességi politikának. Hír szerint ezért

Fish szenátor szigorú vizsgálatot követel az ügyben.

Hull külügyi államtitkár kijelentette, hogy az amerikai nagykövetek e tárgyalásairól semmi néven nevezendő tudomása nem volt.

SEMLEGES MEGFIGYELŐK A FEHÉR KÖNYVRŐL

Berlinből jelentik: Semleges politikai megfigyelők a német Fehér Könyv nyilvánosságra hozatalának politikai jelentőségét abban látják, hogy az új dokumentum-gyűjtemény azt a szempontot domborítja ki, hogy az Egyesült Államok diplomáciai képviselői különösen

1939-ben, a lengyel kérdésben, olyan szerepet játszottak, amelyből nyilvánvaló volt a németellenes magatartásuk.

A semleges politikai köröket élénken foglalkoztatja az a kérdés, hogy miért állítja a német külpolitika az említett amerikai diplomaták tevékenységét ilyen megvilágításba éppen akkor, amikor Welles Sumner megtette részletes jelentését Rooseveltnek. Felteszik, hogy az amerikai elnökválasztás tényét akarják talán ezekkel a közleményekkel befolyásolni.

Egy angol hajó elsüllyesztését, három francia repülőgép lelövését közli a német jelentés

Párisból jelentik: A francia hivatalos jelentés közli, hogy a Vogezekben és a Saartól keletre mindkét részről heves tüzérségi tűz volt. A németek felderítő járőreit a franciák visszaverték és közben a németek több halottat hagytak hátra.

Berlinből jelentik: A német hivatalos jelentés a következő: A nyugati arcvonalon visszavertük az ellenséges felderítő járőrök több támadását. A német légi haderő a rossz időjárási viszonyok ellenére a késő esti órákig folytatta felderítő tevékenységét úgy az Északi tengeren, mint Anglia partjain és Franciaország felett. Repülőink egy ellenséges hajókaravánt megtámadtak, 1 cirkáló több találat ért, 1 kereskedelmi hajó elsüllyedt és egy másikat találat ért. Az egyik német repülőgép erről a vállalkozásról nem tért vissza. A nyugati arcvonalon a né-

met és francia repülőgépek között légi harcra került a sor, amelynek során 3 Morain típusú ellenséges gépet súlyos találat ért úgy, hogy mind a három gép közvetlenül a francia arcvonal mögött kényszerleszállást végzett. A harc során egy német repülőgépet veszítettünk.

A Német Távirati Iroda jelenti: Német felderítő repülőgépek rendkívül rossz időjárási viszonyok között sikeres repüléseket végeztek Anglia partjai felett. Később egy angol hajókaravánt bombáztak és a partvédő ágyúk, valamint a hajóágyúk tüzelése ellenére sikerült több találatot elérniük. Egy cirkáló és egy kereskedelmi gőzös megrongálódott. Egy német gép nem tért vissza állomáshelyére.

(Rador)

Viharok a Fekete-tengeren és a Dunarea (Duna) deltájában

Több helyen tűz pusztított és Brailamegyében egy fél falu leégett

Bazargiából jelentik: Caliacra megyében tegnap hatalmas vihar vonult át, amely milliós károkat okozott. Grahezi faluban tüzek keletkeztek. A megye több részében helyrehozhatatlan kárt okozott a vihar.

Constantából jelentik: Tegnap a tengeren nagy szélvihar volt és a hajók a Caliacra foknál levő kikötőben kerestek menedéket. Számos tüzeset történt Constanta környékén.

Brailából jelentik: A városban és a megyé-

ben nagyerejű vihar vonult végig. A Capo Orza nevű nagy olasz hajót a vihar több uszályhajóval együtt elsodorta a rakparttól. A megyében több helyen tűz keletkezett. Zavoia községben a fél falu leégett.

Galatiból jelentik: Galatiban és Govurlui megyében rendkívüli hevességű vihar pusztított. A szélvész több, mint 100 ház tetejét lesodorta és számos helyen tűz keletkezett.

(Rador.)

Este 2-3 szem
Artin

Furcsa látomás

Az átlagos polgár tegnap reggel rendes szokása ellenére harsány nevetéssel ébredt. Pedig az éjszaka megint órákat feküdt töprengve, nyitott szemmel. Kint a böjti szél orgonált valami tavaszi melódiát, jelentve, hogy a Kikelet sokáig visszavert seregének előőrsei végre megérkeztek. Az este vadlibák húztak észak felé, biztos jele gyanánt a közeledő meleg időnek. Vége a hosszú, borzalmas télnek, egy jó fél esztendőre vége. Jön Napsugár tündér s egyszerre felmelegít és be-aranyoz mindent. Csak azt a lelkeket megülő, sötét árnyékot nem tudja fényével be-aranyozni, amelyet közönségesen háborúnak nevez az ember.

Végre elaludt az átlagos polgár s álmában megpróbálkozott vele, hogy a saját jövője szempontjából tekintse át a háborús helyzetet. Számításba vett tehát minden eshetőséget és a következőket feltételezte: 1. Angol-francia győzelem. 2. Német győzelem. Nyomban hozzátette, hogy a sorrend nem jelenti itt az első elsőbbséget és hogy semlegességének bizonyítékát is adja, a sorrendet fordítva is megálmodta, így: 1. Német győzelem. 2. Angol-francia győzelem. Azután folytatta a kombinációt. Harmadszor: lehetséges volna még egy általános, szuper világháború, amikor minden nemzet belép a hadviselőkh sorába. Negyedszer olyan végső eredmény is elgondolható, hogy egyik fél sem győz, hanem mindkettő végkimerül. Ebben az esetben az igen tisztelt illetékes urak mindkét részről jó darab ideig csak azon törnek az eszüket, hogy tulajdonképpen miért is ették meg a békát. Ez alatt sok kis nemzet, mivel a kezek, amelyek a porázukat tartották, elgyengültek, egymásnak esett. Mire a nagyhatalmak a békákat elemésztették, ki is alakult valami rend féle közöttük, de mivel ez nem nyerte meg a hatalmak tetszését, élet-tér elméletek szerint új beosztást csináltak, miután egymás között tizenhárom év alatt sikerült meg-egyezni.

Hogy milyen alapos ember volt még álmában is az átlagos polgár, mutatja az ötödik feltevés. Ebben egy, a világűrben bolyongó égitest beavatkozását feltételezi, még pedig ennek két változatát. a) Egy totális összeütközést, mely esetben egyszerre halna meg minden élő a földön. „Ez volna a leghelyesebb!” — gondolta sóhajtván álmában a szegény átlagos polgár és megálmodta a második változatot is. Ennek értelmében a bolyongó égitest csak súrolta a Földet s leszakította róla Európát, amely, szegény, az Egyesült Államok, illetve Roosevelt nélkül kezdte meg önálló útját a világűrben. „Mi lesz velünk a jenkik nélkül?” — sóhajtott az átlagos polgár, de nem sok ideje maradt a bánkódásra, mert valami rendkívüli esemény vette kezdetét. A nehézségi erő nagyarányú csökkenése miatt repülő emberekkel telt meg a lég. Ő maga is, aki a kritikus pillanatban az uccára küssé sebesebb tempóban lépett a szokottnál, hatalmas ívben rohant el ismeretlen tájak fölött. A lég tele volt a legkülönbözőbb irányokban nekilendült emberekkel, nagyon sok összeütközés is történt. Egy-két óra alatt úgy összeeszerelődtek az emberek és állatok, hogy háborúról szó sem lehetett.

A szegény átlagos polgár búsan megállapította, hogy az ötféle változat közül egyik sem felel meg az ő érdekeinek, egy alkalmas fát keresett tehát, amelyre felkösse magát, de szándékát nem hajthatta végre, mert egy különös, nagy, ragyogó szemű ember-forma szólította meg s azt mondotta neki, hogy belátott az agyába, leolvasta róla álmát s nagyon csodálkozik, mert a háborút befejező eshetőségek között a legkézenfekvőbbet, az igazságon alapuló, megegyezéses békét nem találta.

A keserű szívű átlagos polgárnak ezekre a szavakra igen jó kedve támadt s elkezdett hangoztatni, mondván a furcsa lénynek, hogy ilyen boldogsárról földi halandó még álmodni sem mer s mivel kíváncsi volt a furcsa szerzet természetiségére, megkérdezte, hová való? A különös lény így felelt:

— Én Mars-lakó vagyok!

Ennek a zagyva álomnak köszönhetette az átlagos földi polgár, hogy tegnap reggel kacagva ébredt

Bérczy Lajos

Vasárnapi levél

Lefagyott a mosoly egy ország arcáról

Tenger a panasz mostanában, hogy milyen nehéz megélni, mennyi szükséglet, megpróbáltatást kell elviselnie az embereknek Európaszerte. Jogosult ez a panasz, senki sem vitathatja. Nagyobbak az élet terhei, mint valaha s az általános fegyverkezés, a háború azzal a szomorú reménnyel biztat, hogy mind szűkebbre kell kapcsolnunk a derékszíjat, a mely a viszonyok következtében szintén alaposan megdrágult. Csak egy igen vékony társadalmi réteg él még változatlan bőségben, keres, költ számolatlanul, a nagy többség azonban keserű gondokban kényszerül napról-napra lefokozni úgyis már végletekig lesorvadó igényeit. Szabad foglalkozásu intellektuális, köz- és magán tisztviselők, parasztok egyaránt érzik az idők súlyát, a kezük munkájából élő munkások és napszámások pedig egyenesen kétségbeesett harcot folytatnak a megélhetésért. Bizony, úgyszólván mindannyian nyögjük a viszonyok terheit. Problémát jelent számunkra a cipő, a ruha, a napi étel, egyszerűen mindama legközönségesebb igényeknek biztosítása, amelyeket elsőrendű létszükségleteknek nevez a gazdaságtan.

Ez alkalommal azonban távol áll tőlünk, hogy gazdasági elmefuttatásokra fanyalodjunk. Felesleges ezeken a jól ismert állapotokon tovább kérdezni, mikor úgyis mindannyian nyakig úszunk a bajban. Próbáljuk meg gondolainkat egyszer másképpen legyűrti. Azzal a gondolattal, hogy lehetne még rosszabbul is. Ugyan az ilyesmit nagyon nehéz elképzelni, mert általános a nézet, hogy rosszabb állapot már nem lehet, mint a mostani életviszonyok Európában. Ez a vélelem azonban némileg mégis téves. Mert nincs olyan megrakott szekér, amelyre fel ne férne még egy villa széna. Ez a mondás pedig különösen vonatkozik a balsors szekerére. Toronymagasny rakomány se sok annak, ha a sors egyszer tetézni kezdi megpróbáltatásainkat. A japánok nyomorúságáról szeretnénk beszélni ez alkalommal. Egy nép nélkülözéseiről, amelyekhez képest még a mi nagy bajaink is eltörpülnek.

Lássuk tehát Japánt! Exotikus elképzeléseink színtályolán keresztül sokáig szívárványosan csillant meg előttünk ez a messzi állam, mint a rózsaszínű cseresznye virágok, hatványok, gésák és egyéb örömszörnyök. Olyan bűbajos képekben élt bennünk a csodálatos Nippon, ahogyan azokat Utamaro és a többi álmatag festő elébünk vetítették. Szépek voltak a képek és igazak. Valóban volt egyszer egy ilyen boldog Japán. És ez a boldog Japán nagyon gazdaggá is lett a világháború után, amikor a hadi szállításokból elképzelhetetlen nyereségekre tett szert, majd megszervezte az egész világ gazdasági területeit áthálózó iparát. Azonban az utóbbi évtizedben megváltoztak az idők. Japánnak nem sikerült állandósítani a kereskedelmi világhatalmat, visszafelé sült el a dumping, sőt három éve keserves háborút vív az ezer gazdasági sebből vérző ország.

Most itt áll Japán a legtökéletesebb gépekkel, a legtökéletesebb ipari berendezkedéssel, négy millió tonna kereskedelmi flottával és nem tudja mindezt megközelítőleg sem úgy kihasználni, ahogyan a konjunktúra tetőpontján elképzelte. Elképzelhetetlen arányokat öltött a munkanélküliség és akiket mégis foglalkoztatnak, azoknak a legszörnyűbb dumping-munkabéren kell elvégezni a munkáiban. A japánok igénytelensége közmondásos. De ez az állati színvonalon alul van. Zischka német író, a japánok egyik legnagyobb ismerője és barátja például így számol be a japán parasztok sorsáról:

Az ország egyik végéről a másikig mindenütt megrepedeztek a parasztok lakóházainak falai, e roskadozó tanyák fölött már úgyszólván elrohadt a szalmatető. A biztosító társaságok az egész parasztvagyonra egy yent sem hiteleznek, mert már

a szobákból is eltűnt minden valamire való bútor. De a legmegdöbbentőbb látvány a japán paraszt étkezése. Egy kerek nagy fatálban van a napi ételmik: fakéreg, füvek, gyökerek és a legolcsóbb koreai rizs keveréke...

Nálunk még a disznó sem szagulna az ilyesmihez. El sem hinnénk, hogy ez lehetséges, ha nem számolna be róla a japán kérdés eme nemzetközileg számontartott tudósa, aki minden lelkiismeretességével igazolja. Ezek után nem csodálkozhatunk ama megállapításon, hogy a gyári munkás valóságos arisztokrata a parasztokhoz és a többi munkanélküliekhez képest, mert legalább emberi táplálékot kap és tiszta helyiségben alszik. Lássuk ám az ő helyzetüket is közelebbről.

A gyapjuszövő üzemekben és a selyemgyárakban úgyszólván csak fiatal lányok dolgoznak. Legtöbben szerződés alapján. Szüleik néhány száz yen előleg ellenében legtöbbször több évre bérbeadják őket, mint annak idején a gésákat. Tehát tulajdonképpen a gyár rabszolgái ezek. Egy fiatal lánynak nyolcszáz futó orsóra kell felügyelnie. Munka közben egy szót sem szabad szólnia, mert egész figyelmét lekötötte a bonyolult feladat. Kilenc óra hosszat dolgozik egy ilyen szerencsétlen gyermek, azután elhagyja a gályát és a gyár hálótermébe vonul, a mely mindenestre tiszta, de egyébként olyan, mint egy kaszánya, mert háromszáz munkás nő pihen benne. A munkás úgyszólván mindig a gyár lakója, az ünnepeket kivéve. Nem politizálhat, szociális kívánságai nem támadhatnak. Állandóan rajta a gazda szeme, amely azonban ebben az esetben nem hízalja, hanem soványítja a jószágot, amely néhány év alatt testileg-lelkileg teljesen megrokkban ebben a szolgálatban.

Kérdezhetnénk ezeketán, hogyan vállalhat ember ilyen munkát? Azért, mert manapság Japánban a munkaalkalom a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. Ezért mehet a háború is tovább, mert ez legelőbb ellátást biztosít a katonának. A legjelentéktelenebb munkakínálatnál hosszú sorban várakoznak hallgatag, meggörnyedt emberek az irodák előtt. Diákok, orvosok, mérnökök, volt hivatalnokok. És minden munkát vállalnak, legyen az építkezés, uccasöprés vagy bármilyen alacsonyrendű elfoglaltság. Sőt van Japánban még egy más különleges szokás is: az egy emberre szabott munkának felosztása. Olykor valóságos kis részvénytársaságok alakulnak egyetlen munka elvégzésére. Egy rikkancs tulajdonképpen kettő. Ketten kapnak egy engedélyt. Az egyik kiabálja az ujságot, a másik kézbe adja és elveszi a pénzt. Az autóban is két ember van. Az egyik a kormányon ül, a másik ajtót nyit, pénzt vált és köszön. A vonaton például négy kalauz ellenőrzi a jegyeket. De ezek egy kalauznak szóló fizetést kapnak, amely kisebb, mint egy európai kalauz fizetése. Így osztják fel Japánban a munkaalkalmakat, mert ott még rosszabbak a viszonyok, mint jeles északon, ahol Madách óta tudjuk, hogy sok az eszkimó és kevés a foka.

Eltűnt egy madárdalos virágillatos ország, önfeledt boldog napjai talán már sohasem térnek vissza. Eltűnt mosolygó Nippon, eltűnt a közmondásos mosoly a japán ember arcáról, amelyet meghitt örömben töltött évezredek verőfénye varázsolt vonásaira. A legrettenetesebb nyomor és nélkülözés martaléka lett e szerencsétlen nemzet, mert egy lelkületől idegen, önsz civilizáció meghajszolt rabszolgája lett és belesodródott egy végtelen mély háborúba. Példája eme sorsdöntő időkben talán tanulság lehet számunkra is, hogy hova juttatnak még egy ilyen ősrégi kulturájú népet is a tulhajszolt úzérkedési szellem s a szakadatlanul dörgő fegyverek.

Flaneur

A város gyomra az elmúlt hónapban félmillió kilót meghaladó húst fogyasztott

Városunk lakossága ebben a hónapban 660.758 kiló húst fogyasztott. Ha százezer lakost veszünk alapul, akkor egy-egy lakosra egy hónap alatt hat és fél kiló húst kell számítanunk. Azonban a százezer lakosból le kell számítanunk a csecsemőket és húst még nem fogyasztó gyermekeket, az öregeket, akik már lemondtak a húsról, a növényevőket és végül azokat, akiknek nem futja húsrá. Azt lehet mondani, hogy a húsfogyasztók bizony elég tekintélyes mennyiséget kebeleztek be gyomrukba. Ebben a mennyiségben még nincsen benne az a töméntelen liba, kacska, tyúk, csirke és pulyka, amely ebben a hónapban szintén eledelül szolgált a húsevőknek.

Hogy a 660.758 kiló hús a joétvágyiak asztalára kerülhessen, azért a vágóhídon 7391 darab különböző fajtájú négylábú állatnak kellett az életét odaadnia. Belső városi fogyasztásra levágtak 10 bikát, 183 ökröt, 431 tehenet, 95 két éven alóli fiatal tinót, 735 hat hónapon alóli borjút, 2 bivalyt, 189 kos és juhot, 1843 bárányt, 4256 disznót, 183 süldőt, 18 malacot és 29 lovat.

Kivitelre levágtak a timisoarai (temesvári) vágóhídon 20 hízott bikát 9100 kiló súlyban, 624 ökröt 231.130 kiló súlyban és három tehenet 1065 kiló súlyban. Érdekes lesz a jövő havi statisztika, amelyből kiderül, hogy a heti két hústalan nap milyen csökkenést okoz a fogyasztásban.

A Katolikus Népszövetség két vidéki tagozatának előadása

Igen jól sikerült műkedvelői előadást tartott legutóbb a Katolikus Népszövetség jimbo-liai (zsombolyai) tagozata, amelynek keretében keresztény szellemű, változatos műsor szórakoztatta a nagyszámban megjelent közönséget. A műsor után tánc következett és a minden tekintetben sikerült előadás körültekintő rendezéséért Fekete Sándor népszövetségi elnököt, valamint Juhász István ifjúsági tagot illeti elismerés. Az előadásnak megérdemelt tapsokat kapott szereplői voltak: Kis József, Ignácz Erzsébet, Bakaity Margit, Kiss Erzsébet, Fodor Ilonka, Barna Veronka, Sós Mariska, Szabó Agota, Gyalay Erzsébet, Liptay Annus, Kanász Margit, Barna János, Barna István, Mészáros Ferenc, Kovács Lajos, Balázs István, Szabó Pál, Ottrok András, Rajta János, Barna Péter, Juhász József, Brandhuber Mihály, Sós András, Liptay József, Rákóczi György, Szűcs András, Balogh András, Kiss János és Dégi János.

A Katolikus Népszövetség sinerségi (színházi) tagozata ugyancsak gazdag műsorral rendelkező műkedvelői előadást rendezett, amelyet szintén tánc fejezett be. Az előadáson nemcsak a község, de a környék lakossága is nagy számmal vett részt. A rendezés munkáját Kozák Ferenc népszövetségi titkár látta el dicséretesen. A szereplők a következők voltak: Árvay Mihály, Halcsik József, Bazsó Ferenc, Bodó Mihály, Szucsik Lajos, Papp Sándor, Árvay Jenő, Árvay Etus, Szucsik Irén, Bazsó Ilonka, ifj. Kozák Ferenc, Makalitzka Juliska, Halcsik István, Bodó Rózsi, Bazsó Ferencné, Szucsik Irén, Árvay Julis és Árvay Jenőné. A közönség jól mulatott és a szereplőknek szívesen tapsolt.

Lányok veszélyben

Érdekes cselekményű francia film a mai generáció életéből. — Főszereplők: Michelle Presle, Marcelle Chantal, Jacqueline Delubac. — Rendezte: G. W. Pabst.

A POLLÓ mozi Éjféli riadó

Izgalmas küzdelmek a vámpírok és az alkoholszempészek között. — Szereplők: Gustav Fröhlich — Kristen Heiberg

A világ első demokrata állama,

ahol négyéves diktatúrák vannak

Miért nem lehet az Unióban kormányválság?

A nagyipar és az agráriusok mérkőzése lesz az elnökválasztás

Néhány hét múlva Rooseveltnek nyilatkoznia kell, hogy harmadszor is jelölteti-e magát az USA elnökségére? Az Unió eddigi 27 elnöke közül 9 volt olyan, akit másodszor választottak. Olyan azonban még nem akadt, akit háromszor megválasztottak volna, holott ennek alkotmányos akadályja nincsen. Roosevelt lenne az első elnök, aki három időszakon át foglalná el a Fe-

héz Ház elnöki szobáját. Rossz precedens áll a kísérlet előtt. Egyedül Roosevelt kísérelte meg a harmadszori megválasztást 1912-ben, de csúfosan megbukott. Igaz azonban, hogy ezt a jelölést a két nagy párt egyike sem támogatta, hanem egy harmadik, új párt. Amerikában pedig sohasem sikerült egy új párt megerősödése.

Kétpártrendszer-politika program nélkül

Amerikában az elnök nemcsak államfő, hanem a kormány elnöke is. Hivatalbalépésekor kinevezi a kormány tagjait és ritka eset, hogy ennek összetételében változás álljon be. A kormány marad, — amíg az elnök marad. A kormányválság ismeretlen fogalom. A törvényhozás csak törvényt hoz, de kormányt nem bukthat. Érdekes tehát, hogy a legdemokratikusabb állam voltaképpen négyéves diktatúráknak veti magát alá. De négyévenként a nép beszél, amint ennek az évnek az őszén is dönt a felett, hogy ki vonul be 1941 március 4-én a Fehér Háza.

Az elnökségért való küzdelem megértéséhez ismernünk kell a pártok helyzetét. Az Unióban évtizedek hosszú sora óta csak a demokrata és a köztársasági párt létezik. Eddig minden harmadik pártalakítási kísérlet halva született gondolatnak bizonyult. Téves volna azt hinni, hogy a két nagypártnak kidolgozott programja van és igen nehéz választ adni arra a kérdésre, hogy a két párt milyen különbözik egymástól. Az amerikai párt voltaképpen csak keret százféle érdekes csoport egybefoglalására. Gazdasági csoportok, foglalkozások, egyes törvények támogatói, egyes személyiségek hívei, vagy ellenfelei csoportokat alkotnak és most indul meg a harc a sokféle ágazó érdekek szerint tagolt csoportoknak az egyes pártokba való beillesztése iránt. Az Unióban nincsen politikai elvhűség, mert a demokratikus program olyan természetes, mint a levegő és a republikánusok politikai elgondolása nem különbözik a demokratáétól. De ki élesül a harc a kérdés körül, hogy a programot ki valósítsa meg? Ez a harc: az elnökválasztás.

Ezek után érthető, hogy a demokratapártban vannak Roosevelt-ellenes csoportok, míg a republikánusok egyrésze Roosevelt politikáját helyesli. Ez a politika: a New Deal. Ez jelenti a roosevelti elgondolást, mindazt, amit Roosevelt tett és amit tenni akar. Nehéz tehát az amerikai közvéleményről képet alkotni, de nehezen fog kialakulni az ilyen kép egészen a választásig, amelyet megelőzően mindegyik párt nemzeti konventet tart és előterjeszti jelöltjeit. Roosevelt tehát nem vezére a demokratapártnak, amiként nincsen vezére a republikánus pártnak sem. 1932-ben a republikánusok Roosevelt ellenfelei voltak, de lehet, hogy holnap a párt tekintélyes ellenzéke melléje áll és — mint már arra jelek is vannak — munkatársai közül lesznek olyanok, akik cserben hagyják.

FŐ A „PUBLICITY“

Az uccai hangulat ma a New Deal, tehát Roosevelt mellett nyilvánul meg. A munkalehetőség, a szociális alkotások biztosítása mellett. A nagyipar viszont ezeket ellenzi és sokalja a növekvő adóterheket és védelmet vár a munkásság erősödő szervezkedése ellen. A konzervatívok az államhitelek korlátozását, a munkanélküli segélyek csökkentését kívánják. A farmerek kölcsönt, vámmelést és a felesleges termények elhelyezésének biztosítását várják. Mindannyian pedig: a békét.

Roosevelt ért ahhoz, hogy a reformokat fokozatosan valósítsa meg és ezeket az érdekelteket összeegyeztesse. Mindez azonban eddigi érdemnek számít és nem oszlatja el azt az aggodalmat, hogy a végrehajtó hatalomnak huzamosabb időre való összpontosítása a demokratikus elgondolást veszélyezteti. A választási előharcokban mindkét párt kölcsönösen „totális”, „kommunista” jelzőkkel, vádakkal illeti egymást, igitkeziknek a másikat rajtakapni, hogy „tengerentúli” törekvései vannak. Ilyen hangulat

mellett nehéz a döntésre hivatott tömegekkel megértetni a harmadszori választás előnyeit. Csak Roosevelt hallgat és vár. Egyelőre rejtélyes a magatartása, de áprilisban dönteni fog.

Az eddigi propaganda nem is az értelemre hat, hanem a tömeg lelkesítésére. A jelöltek általában szerepelnek az illusztrált lapokban. Már mindenki tudja, hogy hogyan csókolják meg a nyilvános parkokban a babyket, a csecsemőket,

Akiket jelöltként emlegetnek

Kik ezek a jelöltek? A michigani Vandenberg, a szenátus tekintélyes tagja, aki mindenben ellenzéke a kormánynak. Ellene volt a Roosevelt-törvénynek, a japán kereskedelmi szerződés felmondásának. Nem nyilvános jelölt, előbb bölcsen bevárja pártja hivatalos állásfoglalását. Nyíltabban viselkedik Dewey, aki mint newyorki főügyész hadjáratot viselt a gangszterek ellen és erélyesen járt el a Tamany-hall politikai gangsztereivel szemben. Fiatal ember, akinek első politikai szereplése a múlt esztendőben volt, amikor csak kis arányban bukkott el Lehmannal szemben a newyorki kormányzóválasztáson. Az agrárvidékeken azonban a newyorki népszerűség inkább árt, mint használ. Mégis: Dewey mögött republikánus pénzeszoportok állanak, amelyek gondoskodnak arról, hogy a legvadabb nyugatra is eljusson híre.

Itt, nyugaton erős pártja van Robert E. Taftnak, aki azonban csak egy nevezetességgel bír, hogy William H. Taftnak, az egykori elnöknek, Wilson elődjének a fia.

A demokratapárton James Farleyt, a postaiügyi minisztert emlegetik, aki Rooseveltnek eddig nagy híve volt, mégis — a harmadszori je-

Érvek Roosevelt ellen és mellett

Nincsen kizárva, hogy valóban arra kerül a sor, hogy Roosevelt utódot jelöljön ki. A harmadszori jelölés nehézségei jelentékenyek. A második megválasztás könnyen ment: Roosevelt érdemszámáján állott, hogy a Hoover-korszak gazdasági mizériájából kiemelte az Uniót. Azóta azonban visszahatás állott be, amelyet az európai háború folytán beállott kedvezőbb konjunktúra nem tudott megállítani. A szövetségesek rendelkezéseinek hatása még alig jelentkezett, míg az exportterményekben alaposan csökkent: a gyapot felhalmozva áll a termelőknél. A megválasztást hátráltató körülményekkel szemben áll Roosevelt népszerű külpolitikája: Amerikában

FIGYELMEZ!

Jön az

AERO

? FIGYELEM!

hogyan halásznak és golfoznak. Mr. Garner meglátogatja istállóit, vagy Mr. Nutt az állomáson búcsút vesz a feleségétől. A népszerűsítési gépezet munkában van: könyvek, cikkek jelennek meg a jelöltek életfelfogásáról. A publicity, a nyilvánosság... ez Amerikában mindennél fontosabb.

lölés ellen nyilatkozott. Azóta elnökjelöltnek tartják. Sokkal komolyabb azonban a texasi kormányzó, Garnernek jelölése. Mögötte tömött sorban állanak a reakciós földbirtokosok. Számára nincsen ipari, vagy szociális kérdés és még mindig abban a nyugatamerikai mentalitásban él, amely egyszerűen nem akar tudni munkásproblémákról. Mint az USA alelnöke, csendben intrikál Roosevelt ellen és az „Anti-New-Deal” demokraták élére került. Reakciós, vidéki látókörű ember, akit Newyorkban és Washingtonban érdes, szúrós modora miatt Cactus-Jacknek neveznek.

Voltaképpen Mc Nutt az egyedüli, aki nyíltan kijelentette, hogy fellép az elnökválasztáson. A Fülöp-szigetek volt kormányzójának jó politikai iskolája van. Tagja Roosevelt kormányának, sőt állítólag ő lesz az, akit az elnök maga helyett kijelölni fog, de a demokratapárt még nem ismerte el jelöltségét. Mások szerint Roosevelt két munkatársa egyikét: Jackson főügyészt, vagy Douglas felsőbb bírósági bírót. Mindketten újszólván ismeretlenek a nép előtt, de a Fehér Ház legjobb munkatársai közé tartoznak. Roosevelt szava pótolni tudná a hiányzó népszerűséget.

hisznek abban, hogy csak Roosevelt teremtheti meg az európai békét. A karácsonyi üzenet, Welles Sumner utaztatása, a vatikáni követ kinevezése, közös békeakciók a Szentszékekkel: meleg népszerűségi hullámokat indít az Elnök személye felé.

A másik körülmény, amely a Roosevelt esélyeit hallatlanul növeli: felesége népszerűsége. Rooseveltné, a „first lady”, óriási energiával és fáradhatatlanul ott van mindenütt, ahol a népi szociális jólétéről van szó. Az ő nagy és megérdemelt népszerűsége kellő súllyal esik a választási harc ama serpenyőjébe, amelyen Franklin Roosevelt neve szerepel.

Bíróság elé kerül Alboteanu volt propagandaügyi igazgató és hét büntársa

Hamis számlákkal 2 milliót vettek fel és több alkalommal hamisították Titeanu aláírását

Bucurestiből jelentik: A sajtó és propagandaügyi minisztériumban elküvetett visszaélések ügyében a vizsgálatot befejezték és elrendelték a bírósági eljárás levezetését. Alboteanu Victoron kívül Vasilescu C., Mircea Mihail, Codreanu N. Petre, Ivan Ican, Popovici Ioan, Teodorescu Constantin, Becherescu Ion, kerülnek bíróság elé. Alboteanun azzal vádolják, hogy Vasilescu C.-vel összejárva hamis

számlákkal 2 millió 245 ezer 475 lei kifizetését eszközölte ki. Alboteanu ezenkívül 30 esetben miniszteri határozatra és 122 alkalommal különböző okiratra hamisította rá Titeanu Eugen volt propagandaügyi miniszter nevét. Alboteanu Victor Vasilescu arra is rávette, hogy propagandaügyi igazgatói minőségben számlákat hamisítson és ilyen módon a közvagyon tudatosan súlyosan megkárosította.

A DUGÁRÚ

(L. J.) A most élő nemzedék két korszakos jelentőségű háború átélésére kényszerül. Alig van erre példa a történelemben. Voltak az emberiségnek huzamos korszakai, amelyek felfelé íveltek, voltak, amelyek a hanyatlás felé vezettek. Oly időszakai azonban, amikor két nagy fordulatot jelentő háborús periódus alig két évtizednyi bizonytalan béke után követte egymást, a római demokráciának a császárság imperializmusára való átfordulása óta nem voltak. Nem csoda, hogy az élő nemzedék, a nagy idők szemtanúságának terheit nyögi.

Az idősebb nemzedék, amely az előző háborúban az iskola padjából kikerülve, találkozott az apokalipszis négy lovasával, ma az élemedettek sorát adja ki. A napokban egyik ardeali (erdélyi) laptársunk közreadta a borzalmas számokat, amelyek szerint tíz millió az előző háború hősi halottainak és eltűntjeinek száma és ugyanannyi a rokkantaké és sebesülteké. És akiket tisztán a vak szerencse kivezetett a háború rémségeiből, milyen anabázisok és átélések után kerültek haza az otthon tűzhelyéhez. Az élet azóta megszűnt mindennapi lenni és ahogy a vak szerencse döntötte el az egyén sorsát a háborúban, úgy uralkodott továbbra a keserves létért való küzdelemben. Mindaz, amit a világháború előtt való nevelésünkben, életünk kialakulására nézve kapunk, halomra bukkott. Így lettünk a haditapasztalatok és átalakulások szakértői. Am ezzel a szakértelmünkkel is csehül állunk. A most folyó háború sehogy se követi a világháborút. A nagy néphadseregeket valahogy összeszedték. Az erőfeszítés, ami a diktatórikus államok természetéből fakad, ami a demokrata államokban csodálatra méltó. Mégis a nagy katonai lezámolás eddig, Istennek hála — elmaradt. Összel elmaradt-békereményekért, télen az időjárás kíméletlen zordsága miatt és most tavasszal rügyfakadáskor? Nem akarjuk a szellemeket magunk ellen ingerelni, de vajjon nem marad el véglegesen? Nem lépett-e egyet, mindennek dacára, előre a világ? Nem kínálkozik más mód a döntés kiesikarására, mint az egyetlen nagy katonai lezámolás? Miközben a szemben álló rendszerek egymás intézkedéseit másolgatják, hozzáértő megfigyelőktől sűrűn halljuk, hogy ez a háború más háború, mint az eddigi, más az oka és más a célja, természeti és társadalmi rendszerek mérköznek egymással, eszméink és életmódunk tűzpróbája, hogy vajjon az eddigi szerint továbbra is vak szerencse uralkodik az emberek életében, vagy közösségek sorsába osztályoztatunk? Statisztikusok, közhangulatkutatók, új tudományoknak művelői hajladosnak hosszú szám oszlopok fölé és számítgatják az esélyeket és ezeknek szava irányadó az anyagok és pótananyagok harcában. Közben folyik a háború elsősorban önmagunkban és önmagunk ellen!

Ahol a háború vad kegyetlenséggel dúl, az a tengerek birodalma. Itt van az Altmark esete. Vajjon elődtől volna a háború, ha e hajó fedélzetén egy néhány száz békés kereskedelmi tengerészt sikerül német kikötőbe cipelni? Az angol torpedoromboló mégis megcsaklyázta. Ilyesmí a kalózok és Trafalgar óta nem fordult elő. Parázs vita keletkezett körülötte a nemzetközi jog területén, amiből kiderült, hogy a jognak ez a félesége, bizony nem az exigenciák tudománya. A Csendes óceánon feltartóztatnak egy Asana Maru japán gőzöst, leszednek róla két tucatnyi németet, akik, hogy hazajussanak Sztrogoff Mihályt is képesek lefőzni. Diplomáciai bonyodalom származik belőle, hírszerző irodáknak bőséges anyag, míg kilencet visszaadnak belőlük, hogy holtuk napjái mesélhessék kalandos hazautazásuk bonyodalmaival. Lesújt annak a két nagy holland óceánjárónak elsüllyedése, amelynek egyikén éppen a németországi internáltságukból kiszabadultak utaztak haza a keletindiai vizekre. Bámulatos, hogy akadnak még norvég, dán, holland és svéd tengerészek, akik a tengerészek kemény munkáját halált megvető bátorságukkal tetézik és kimerészkednek a tengerre. Valószínű, hogy csak a kenyér kérdése kényszeríti őket a fokozott kockázat vállalására.

A Conte di Savoya nevű luxus hajót, amelyen visszaútján utazott Welles Sumner, az angolok Gibraltárban, tizenhárom órán át kutatták. Egy ilyen pompás óriáshajó rendkívül zeg-zugos, átkutatása nagy készültséget és alapos munkát igényel. Schacht Hjalmar hajszolták, egyetlen személyt, akiről feltételezhető, hogy nem magánemberként, hanem államügyekben utazik. Schacht a német birodalmi bank egykori vezetője és a harmadik birodalom zseniális gazdasági minisztere már hosszabb ideje kívül áll az államügyeken, mégis érdemesnek látszott az angoloknak, a fedélzetén egymásközt társalgó Welles Sumnert és a gibraltári amerikai konzult, ár-bóc és hajófenék, sőt még egyéb félreeső helyek átkutatási műveleteivel szórakoztatni és végül is az eredménytelenség leborgasztó eredményével a hajót

útjára bocsátani. Ismét felmerül a kérdés előttünk, élemedett veteránok előtt, akik láttuk még Putnik vajdát a szerb generalisszimust csaknem a hadüzenet átadásakor a volt Monarchia területén át, hazautazni, hogy vajjon egy ember, legyen az bárminő súlyos egyéniség, mint Schacht, eldöntheti a háború sorsát? Miután a kísérlet eredménytelen maradt, amint hírlik, Schacht üldözésének színterét most a Csendes Óceánra tették át.

A törököket két hajójuknak sorsa aggasztja, noha ők Anglia barátai. Az egyik Gibraltárban vesztegel, mert kávéhozott Braziliából. A másik Szakaria nevű gőzösnek sorsa izgalmasabb. Még török vizeken fogták el az angolok Alexandrettebe való igyekezete közben, fedélzetén olyan kivándorlókkal, akiknek nincs már módjuk arra, hogy hazájukba visszatérhessenek és kényszerhelyzetükben kétezer év előtti őshazájuk felé törtettek. A hajó egy hónap óta Haifában vesztegel, további sorsáról és utasairól semmi bizonyos hír. Időközben az angolok nagyon szigorú rendszabályokat léptettek életbe a palesztinai bevándorlás megakadályozására.

Megrendítő híreket kapunk megbízható ismerőseink köréből. Egyes családok, akik kénytelenek voltak véglegesen elhagyni Németország területét, a mai időkben elképzelhető, nyomasztó nehézségek között olasz kikötők felé vették útjukat, ahol Dél és Középamerika felé induló hajókra szálltak. Útjuk átvezetett a francia ellenőrző állomásokon: Toulo-

non, Marseillen és Casablancon. Tüzetes vizsgálatnak vetették őket alá és végül is a férfiakat a hajókról leszállították, a nőket és gyermekeket pedig tovább utaztatták. Aligha hinnők, hogy a franciák ezt azzal a céllal tették, mintha az idegen légióknak emberekre lenne szüksége. Vannak híreink arról is, hogy a franciák nem szívesen veszik az idegenek jelentkezését, még akkor sem, ha ez önkéntesen történik. A férfiakat tehát az internáltak sorsa várja, amire nézve éppen egy kitűnő ardeali (erdélyi) könyv, Kuncz Aladár Fekete Kolostora ad kimerítő tájékoztatást. De mi lesz az asszonyok és gyermekek sorsa a családfele támasza és irányítója nélkül, gyökértelenül a vad, ismeretlen világban? Van-e egyáltalában módja és lehetősége annak, hogy egy ilyen módon erőszakosan szétválasztott család évekig és az Óceánon át, valaha is egymásra találjon?

Veterán tapasztalataink ismét megbicsaklanak. Humanista gondolkodásunk ezekre a hírekre megakad. Még fülünkben a huszonöt év előtti parancs; hogy jelentéktelen célpontokra nem szabad lőnünk. Még emlékeinkben él a lovagias szokás, hogy hadifoglyaink nyugtalanságát legelsőbb egy-egy cigarettával vagy egy tál étellel igyekeztünk eloszlatni. Még mindig mesélik hadifogságot szenvedett társaink, hogy különösen eleinte, emberséges bánásmóddal találta. Olvassuk és rádióval át halljuk mostanában, hogy a tengeri zár nem vezet eredményre. Angliában felülkerekedik a belátás, hogy Németországot nem lehet kiéheztetni és Németországban, hogy Anglia hajózásiában nem lehet győzelemre vezető döntő károkat okozni. És mégis hét hónap óta az egyén sorsa semmit se számít és az emberből dugárú lett!

Német repülő beszámolnak az Anglia elleni légi-támadás izgalmas óráiról

A Scapa-Flow elleni német légitámadás, melynek alkalmával a résztvevő gépek több, mint 2000 kilométert repültek és ennek a 2000 kilométernek felét éjszaka tették meg, újabb bizonyítékot szolgáltat arra, milyen teljesítőképességgel rendelkezik a német légihaderő és milyen óramű-pontosággal végzik feladatukat mind azok a faktorok, amelyeknek együttműködése egy-egy ilyen óriásméretű vállalkozás alkalmával a siker elengedhetetlen kelléke. Gépek több mint 8 óráig tartózkodnak a levegőben. A kabinokban a hőmérséklet időnkint a —35 fokot is elérte.

Magnussen főhadnagy így mondta el a támadás részleteit:

— A Scapa-Flow elleni támadásunk volt Anglia elleni tizenharmadik támadó-repülésem. Régóta vártuk már az alkalmas pillanatot, hogy valami komolyabb eredményt érjünk el. Végre alkalmunk nyílt erre. A feszültség elképzelhetetlen magasra hágott. A tervek a legapróbb részletekig már napok óta készen voltak. Maga a repülés Scapa-Flow-ig éppen olyan pontosan és programszerűen ment végbe, mint amilyen pontosak voltak az előre kidolgozott tervek. Az időt a támadásig azzal töltöttük, hogy az elérhető, többé-kevésbé jó zenével szórakoztunk. Amikor a rádiót megúntuk, távirászkunk szórakoztatott bennünket szájharmonikájával.

— Pontosan az előírt időben értük el Scapa-Flow-t. Részemről már több ízben jártam itt, így hát számomra ez ujságot nem jelentett. Öt nagy sötét testet határozottan meg tudtunk állapítani. Vagy nehéz cirkálók, vagy csalahajók voltak.

— A fedélzetén csend és nyugalom honolt, mindenki a támadásra szóló parancsot várta. Célzónk odújában, az irányzókészülék előtt fekiüdt. A feszültség elérte legmagasabb fokát. Már csak másodpercekig tarthatott. Aztán jött a várva-várt parancs és megindulhatott a támadás. A bombák ledobásától az eredményről szóló jelentésig nehéz és az idegeket végkép megfeszítő pillanatok teltek el. Aztán felhangzott a boldog kiáltás:

— Talált!

— A hajót, amelyet megtámadtunk, komoly találat érte. Előreszét sűrű füstfelhő takarta, itt-ott azonban a füstgomolygóból egy-egy piros láng is előtört. Hogy a hatás milyen nagy volt, az abból is kitűnik, hogy a hajót visszafelé repültünkben még mindig sűrű füstfelhő borította.

— Körülbelül 5 percig keringtem még az öböl fölött. Az ellenséges elhárító tűzéréség hevesen lőtt. Mindez azonban meglehetősen tervszerűtlenül történt. Egyszerre gépfegyverkezelőm jelentette:

— Vigyázat, felülről vadászgép! És már láttam is az egymotoros vadászgépet, mely őriült iramban tartott felém. Néhány oldalozó mozdulattal azonban hamarosan megszabadultam üldözőmtől. Közben elérkezett az idő a hazaindulásra. Még egy tekintetet vetettünk az ütközet színhelyére, ahonnan még 6—7 tengeri mérföld távolságról is látható volt az égő hajóknak hatalmas fáklyája.

Philips főhadnagy, a Stomness, Carth-House és Kirkwall repülőterek elleni támadás egyik résztvevője így számol be:

— A támadás egyik legfontosabb feladata volt, gondoskodni, hogy a várható angol ellentámadás lehetőleg hatástalan maradjon. Tagozott repülésben értük el az Orkney-szigeteket. Scapa-Flow déli öblében határozottan kivettük az ott horgonyozó nehéz egységeket. Nem sokkal azután már láttuk is a velünk együtt repült társaink bombáinak robbanását, amiből megállapíthattuk, hogy hatásosan keresztülvitték a rájuk bízott feladatot.

— Az én legközelebbi célom Cart-House volt. Olyan könnyen azonban nem ment a dolog. A rádióon kapott figyelmeztető parancs: „Vadászgép valóban meg is kísérelte, hogy megtámadjon bennünket. Gázt adtunk és támadóink elől hamarosan egérutat nyertünk.

— Legnagyobb lelki nyugalommal dobtuk le bombáinkat. A sűrű füst és a vakító lángnyelvek az eredményről tanuskodtak. Mi pedig máris repültünk tovább, újabb feladatunk felé. Néhány vadászgép megkísérelte, hogy alulról megtámadjon bennünket, azonban túl későn startoltak, úgy, hogy minden nehézség nélkül kerekelt oldhattunk és eltűntünk a sűrű felhőkben. Most újból kezdődött az egész. Új cél, az eredmény ugyanaz volt. A földről felcsillanó tüzek bizonyították, hogy feladatunkat parancs szerint és teljes megelégedésre keresztülvittük. Az ellenséges elhárító tűzéréség itt is, bár igen hevesen, teljesen eredménytelenül és tervszerűtlenül üldözött. Egyetlen egyikünk sem szenvedett említésre méltó sérülést. A Heinckel 111-ek ez alkalommal is pompásan bebizonyították teljesítőképességüket.

Dr. Szabó László

Törvényrendelettel adják vissza Mikes Ármin grófnak kisajátított birtokát

A földművelésügyi és igazságügyi miniszter beismerte a parlament előtt, hogy tévedésből vették el a gróf vagyonát. „Az új Romániában az igazságot egyenlően mérik...”

Bucurestiből jelentik: Valamennyi fővárosi lap hosszasan foglalkozik a képviselőház elé elfogadás végett terjesztett rendelettel törvénnyel, amely felhatalmazza a földművelésügyi minisztériumot, hogy Mikes Ármin gróf és feleségének a Trei Scaune (Háromszék) megyei Záhala (Zabola) községben birtokot adjon el. Brudariu Adrian képviselő szólalt fel és elmondotta, hogy az agrárreform idején mint a Sft. Gheorghe (sepsiszentgyörgyi) kerületi agrárbizottság elnöke kisajátítást rendelt el Mikes gróf ellen, mert megállapítást nyert, hogy a gróf

az év legnagyobb részét külföldön tölti és mint ilyen, abszontista.

Elmondotta, hogy éppen említett hivatali működésénél fogva alaposan ismeri a kérdést és úgy véli, hogy a vidék román parasztságát ki kell elégíteni. Kérte a kormányt, hogy ebben az ügyben találjon más megoldást.

Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter emelkedett szólásra, aki az alábbi felvilágosításokkal szolgált a képviselőháznak:

— Képviselő urak, engedjék meg, hogy ebben az ügyben néhány ténybeli felvilágosítást adjak, mert a kérdés jogi részét a javaslat előadója fogja ismertetni. Mikes Ármin gróf földbirtok ügyét Önök közül számosan ismerik és éppen ezért a kérdéshez nem szabad legendákat fűzni. A problémát ismeri Voicu Nitescu volt földművelésügyi miniszter úr, aki a jelenlegi ülésen elnököl, ismeri Vaida-Voevod Alexandru, királyi tanácsos úr, a képviselőház elnöke és aki, sajnálom, hogy nincs jelen, ismeri Argetoianu Constantin királyi tanácsos, volt miniszterelnök és ismerik ezenkívül az évek során egymásután következő kormányok földművelésügyi tárcáinak vezetői, akik

mindannyian a legnagyobb részletességgel vizsgálták meg azt.

Úgy Cristea Miron elhunyt pátriárka, mint a Calinescu Armand által elnökölt kormány arra a következtetésre jutott, hogy egész egyszerű jogi tévedés helyrehozataláról van szó. Hiszem, hogy tévedést helyrehozni nem hiba. Miben áll ez a tévedés? Mikes Ármin grófnak Trei Scaune (Háromszék) megyében három nagyobb és kisebb, alig 14 holdnyi birtoka van. Mikes Ármin gróf azt kérte, hogy

a kisajátítás után fennmaradt birtokrészeket egy területben kapja vissza Zabalán (Zabolán), amely a kisajátítás a legnagyobb kiterjedésű volt.

Erre vonatkozóan az első kisajátítási fórum, amelynek az elnöke annakidején Brudariu Adrian képviselő volt, úgy találta, hogy Mikes Ármin gróf abszontista és elrendelte a kisajátítást. A megyei kisajátítási bizottság a Mikes Ármin által hozott bizonyítékok nyomán megsemmisítette az elsőfokú ítéletet, kimondotta, hogy

Mikes Ármin román állampolgár, aki az év legnagyobb részét az országban tölti

és a kisajátítást csak olyan mértékben engedélyezte, mely minden román állampolgárral szemben megengedhető volt és meghagyott neki 1257 hold szántóföldet. A kerületi kisajátítási bizottság semmiségi panasszal élt az úgynevezett agrárbizottsághoz, amely az elsőfokú ítéletet mondotta ki érvényesnek és a gróf birtokát teljes egészében kisajátította. Mindez még 1926 előtt történt.

— Mikes Ármin nem nyugodott bele a döntésbe, újabb bizonyítékokat hozott fel, amelyeknek alapján Busuiocescu, akkori földművelésügyi államtitkár, aki a földbirtok kisajátítási ügyek intézője volt, ismét az agrárbizottság elé utalta az ügyet. 1928-ban tárgyalták a kérdést és megállapították, hogy a gróf nem távollevő, de kimondották, hogy

nem változtathatja meg a döntést, mert az ügyben egy ízben már hoztak jogi érvényes bírói ítéletet.

Az agrárbizottság csak annyit tehetett, hogy felhatalmazta a földművelésügyi minisztériumot, adja vissza Mikes Árminnak azt a területet, amittől az agrárbizottság megfosztotta.

— Ha megengedik — folytatta Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter — felolvasok néhány részletet ebből a rendelkezésből. „Ha te-

kintetbe vesszük, hogy egy olyan ügyet, amelyben egy ízben már elhangzott jogerős bírói ítélet, nem lehet újból tárgyalni, misem akadályozhatja meg a kormányt abban, hogy közigazgatási úton tegyen jövő egy magánszemélyt ért sérelmet”. Majd így végződik: „Az agrárbizottság azon a véleményen van, hogy a minisztérium visszaadhatja a Treiscaune (Háromszék) megyei kisajátítási bizottság által Mikes Ármin grófnak meghagyott birtokrészeket. Mit tett ezek után a minisztérium?”

Közigazgatási úton elrendelte, hogy adják vissza Mikes Árminnak az őt megillető földterületeket. Az akkori kormány azonban megbukott és a földművelésügyi tárca soron következő vezetője nem osztotta hivatali elődjének felfogását és megsemmisítette az intézkedést.

Mikes Ármin gróf erre közigazgatási perrel támadta meg a minisztérium határozatát és ítélethozatalig vitte az ügyet. Ezzel azonban nem elégedett meg és rendes bíróság előtt is keresettel támadta meg a földművelésügyi minisztériumot. Első és másodfokon meg is nyerte, de a semmitörvénnyel az államnak adott igazat és elutasította a gróf kérelmét. Meg lehetett volna tenni ezek után, hogy az ügyet lezártak tekintsük, de egy tévedés nem múlik el önmagától, egy tévedésnek különböző jellegű következményei vannak.

TEVEDÉS TÖRTÉNT

Mikes Ármin gróf a kisebbségeket is egyformán védő törvény alapján beadvánnyal fordult a külügyminisztériumhoz, illetve a mellette működő jogi bizottsághoz. Meg kell említenem, hogy ebben a jogi bizottságban a legjobb és legkiválóbb román jogászok ülnek. A bizottság több ízben ülésezett Mikes gróf ügyében és kimondotta, hogy tévedés történt és módot kell találni, hogy ezt helyrehozzák.

A külügyminisztériumi bizottság véleményezése arra indította a kormányt, hogy megoldást keressen.

Lehet, hogy nem a legjobbat, mert tudom, hogy Mikes Ármin grófnak nagyobb szüksége van a pénzre, mint a földre és ezt a kérdést meg is fogjuk tárgyalni vele.

A kisebbségeknek testvéri kezet nyújtani

Micescu Istrate igazságügyi miniszter emelkedett ezután szólásra. A törvényrendelet jogi alapról beszélt és idézte a parlamenti ülészakot megnyitó királyi trónbeszéd utáni vita során a kisebbségek hivatott képviselőinek békevágyát.

— A Nemzeti Ujjászületés Frontja kebelén belül testvéri kezet nyújtottunk a kisebbségeknek — mondotta az igazságügyi miniszter. A Mikes gróf ügyére vonatkozó törvényrendelet bírói tévedést volt hivatva helyrehozni. Nem arról van most szó, hogy menedék-szigetet teremtsünk egy, a mi véruktól távol álló egyén számára, amikor román családokkal is helyettesíthetők. A törvényrendelet indokolása azt mondja, hogy 3500 holdról van szó, amelyet más háromezer holddal együtt vettek el Mikes Ármin gróftól és nejétől. Ez mind azt mutatja, hogy régebben a gróf és felesége hatalmas birtokok tulajdonosai voltak. Vajjon nálunk nem voltak latfundumok? Persze, hogy voltak. Hogy ebből a földterületből többet vettek el, mint kellett volna, vagy az egész elvették, nem érdekelhet közvetlen közletről, amíg Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter tárgyal Mikes gróffal és nincs okunk kételkedni a miniszter úr hazafiaságában.

Beszéde további során az igazságügyi miniszter részletesen ismertette a rendelet törvény jogi oldalát, főleg, ami a kérdésnek az ítélt dolgokra vonatkozó részét illeti. Megállapította, hogy az agrárbizottság tévedés folytán hozta döntését, amelyben Mikes Ármin gróftól távollevőnek nyilvánították és ezért az országban lévő minden birtokát kisajátították. Majd így folytatta:

— Nem lehet a román állam, a román nem-

Engel Endre

fotóriporter közlése:

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget és ismerőseimet, hogy Timisoarán (Temesvároton), Belváros, Libertatii-tér 4. szám alatt a legmodernebb felszereléssel

fényképezési műtermet nyitottam,

ahol portré-képeken kívül iparművészeti felvételek, reprodukciók, nagyítások a legkényesebb igényt is kielégítő kivitelben készülnek. A műterem vezetésére sikerült Gergely Sándor urat megnyerni, aki a fényképezés terén elismert szaktekintély.

Különös súlyt helyezek továbbra is a Timisoarán (Temesvároton) általam meghonosított riport-felvételekre és gyermekeknek saját otthonukban való fényképezésére. Vállalom továbbá családi ünnepélyek, mulatságok, gyűlések, lakások és üzemek fényképezését.

Műtermem szencziója a Romániában most szabadalmazott és legelsőnek üzembehelyezett

„Kinofoto” fényképezőgép 42 felvétel: 90 lei

Igazolványképek gyors elkészítése. — Amatőr-felvételek előhívása és másolása

ENGEL ENDRE

fotóriporter fényképezési műterme
I., Libertatii-tér 4. szám
Telefon: 34—30.

— Következésképpen uraim, nincs szó a nemzeti érdekek elhanyagolásáról, csupán jóvátétel intézkedésről. Meg kell mutassuk, hogy az új Romániában az igazságot egyenlően mérik.

zet lelkiismeretének terhére írni 5000 hold föld elnyerését, amikor

a kisajátító rendelkezést hozó bíró is elismerte, hogy a határozatot hazug vallomás alapján hozta. Ez az erkölcsi része uraim, ennek a törvényrendeletnek és én ilyenkor nem nézem, hogy a jogfosztott milyen nemzetiségű.

Eppen ezért úgy vélem és most a kormány nevében beszélek, hogy az alkotmány 30. szakasza által az uralkodónak biztosított törvényhozó jog révén megalkotott törvényrendelet vita nélküli történő megszavazása előkelő gesztus lenne az Önök részéről.

A törvényrendelet vita alá bocsátását a képviselőház egyhangúan megszavazta.

Francia háborús humor. Chamberlain: — Mi bajod van Marianne? — Félek a józanodástól.

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN:

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1.200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1.400 lei.

TELEFON

18—10 és este 9 óra után 28—15.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Este hat óra...

A ködön át tompán kongat a toronyóra: este hat óra.

Kongat a szívem, nagyokat dobban: este hat óra.

Sietek az Élet-város kivilágított uccáin tompa, egyhangú zümmögés közt haza.

Az útkeresztezésnél a rendőr tlost mutat.

Érdekes dolog: mindig, ha odaérek.

Egy jóismerős nagyot köszön.

Fogadom, aztán tovább sietek, mert már harangoztak:

este hat óra.

Kalapál, remeg a szívem,

valahonnan, hogy-hogy nem,

könny szökik szemembe.

Megállok.

Hallgatom, hogy ver a szívem:

este hat óra, este hat óra...

Jó lenne mosolyogni —

KRISTÓF MÁRTA

— Az olasz légi haderő eredményes tevékenysége a spanyol háborúban. Rómából jelenti a Rador: Az olasz légi haderő megalapításának 17-ik évfordulója alkalmából a lapok hatalmas cikkeket közölnek arról, hogy az olasz légi haderőnek milyen döntő fontosságú szerepe volt a spanyol polgárháborúban. Ezzel kapcsolatban az alábbi adatokat közlik: A hadjáratban 5699 pilóta vett részt, 86.420 feladatot hajtottak végre, 125.265 repülést végeztek, 11 millió 587 ezer 720 kiló robbanóanyagot dobtak le, 1 millió 42 ezer 712 lövést adtak le, 226 légi ütközetben vettek részt, 5318 bombázást hajtottak végre, 2170 felderítő repülést végeztek, 155 esetben alacsony támadást hajtottak végre, 155 esetben eltaláltak ellenséges hajókat, 224 ellenséges repülőgépet lelőttek, 40 légi kikötőben 903 ellenséges repülőgépet megsemmisítettek, 86 olasz pilóta halt meg 10 légi ütközetben és 175 megsebesült 192 légi ütközetben.

FOTO LEICA

fényképezőgépek, kellek, felszerelés

Szines filmek

Laboratórium, előhívás, másolás.
TIMISOARA I.

(—) Gyümölcsoltó boldogasszony ünnepe. Az idei korai husvéti ünnepekre való tekintettel Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepét a katolikus egyház áthelyezte április elsejére. Ezen a napon, hétfőn délelőtt az összes katolikus templomokban ünnepi istentisztelet lesz. A püspöki székesegyházban délelőtt kilenc órakor Wegling János apátkanonok mondja az ünnepi nagymisést.

— A Német—Magyar Társaság berlini alakuló ünnepélye. Mackensen tábornagy védnöksége, Glaise von Horstenau államminiszter elnökelete alatt a Német—Magyar Társaság 1940. április 5-én, délután fél 8 órai kezdettel tartja Berlinben, a Repülők házában ünnepélyes keretek közt alakuló gyűlését.

— A Graf von Spee első tisztje megcáfolta, hogy a legénység megtagadta az engedelmességet. Buenos-Ayresből jelenti a Rador: A Német Távirati Iroda jelenti: Kay kapitány, a Graf von Spee hajó első tisztje a legénység nevében nyilatkozatot tett és kijelentette, hogy a brit admirálisnak az az állítása, mintha a legénység megtagadta volna az engedelmességet és nem volt hajlandó Montevideóból a hajó fedélzetén kifizetni a tengerre, alaptalan. Több, mint ezer tanu, nemcsak az első tiszt, hanem a hajó legfiatalabb matróza is, hajlandó beigazolni a brit admirális állításának ellenkezőjét.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Simon Pál Viktor, Rátz Imre Miklós, Lang Mária, Mihalicu Lilliana Ana, Keller Ilona Veronika, Kory Elgon Károly, Stancu Ioan.

(—) Halálozások. Meghaltak: Milivoj Voin harmincyolc éves zenész, Bálint József huszonnyolc éves szobafestő, Németh Erzsébet született Juhász hetvennyolc éves, Crovenco Marion huszonkét éves földműves, Hantu Petru negyven éves munkás.

(—) Ma délután: Kultúrális előadás a Magyar Házban. A Magyar Népközösség banati tagozatának kultúrális szakosztálya ma, vasárnap délután öt órakor rendezi kultúrális délutánját a Magyar Ház első emeleti nagytermében. A bevezető beszédet Martzy Mihály tanár, a kultúrális szakosztály elnöke mondja. Argay György evangélikus főesperes nagyszabású előadást tart a hétfalusi csángókról és bemutatja ennek az érdekes népesopornak életét, szokásait, hagyományait, beszél gazdasági és kultúrális viszonyairól és házi iparáról. A műsor keretében Pálffy Lili hegedűn előadja Mozart menüettjét, Kassai Kató pedig székely népdalokat énekel. Ezt a két számot Szakmáry Ilona kíséri zongorán. Az egyes műsorszámokat Szathmáry Béla dr. konferálja. Az előadás látogatása díjtalan. Adományokat a szegény gyermekek téli felruházását szolgáló alapra köszönettel fogadják.

(—) A Patronázs Egyesület közgyűlése ma, vasárnap délután félöt órakor lesz a büntetőtáblának, a kormányzó épület második emeletén levő tárgyalótermében. A Lungulescu Ilie táblai főelnök elnökelete alatt működő emberbaráti egyesület közgyűlésének napirendjén az elnöki jelentés, újabb anyagi források megteremtésének kérdése és esetleges indítványok szerepelnek. Az egyesület vezetősége ezúton is kéri a tagokat és a közönséget, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg a közgyűlésen.

(—) Házasságok. Az anyakönyvi hivatalban tegnap a következő mátkapárok kötöttek házasságot: Weber János szövő és Werner Ilona Johanna, Kasztor Lőrinc cipész és Auber mann Erzsébet, Bozsini Szvetozár kereskedő és Mateovits Mileva, Savi Anon állami tisztviselő és Daba Maria, Cepsica Dimitrie diák és Teinis Patiana, Mócsy Miklós István rádiótechnikus és Rosenberg Anna, Pusa Gheorghe műszerész és Kovács Mária, Stanojev Emil asztalos és Ardelean Ana, Craciun Mihai asztalos és Grosioni Eva, Gille György kereskedő és Bunkart Mária, Leber nita Iustin munkás és Nitu Sofia.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATA

Vasárnap, március 31-én a következő gyógyszertárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban az Alba Iulia uccában levő Kun gyógyszertár.

Gyár városban a Dacilor úton levő Kovács dr. gyógyszertár.

Erzsébet városban a Porumbescu uccában levő Sárga gyógyszertár.

Józsefvárosban az I. C. Bratianu uccában levő Diana gyógyszertár.

Mehalában a Corvin gyógyszertár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszertára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

Hétfőn, április 1-én a következő gyógyszertárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a 10 Mai uccában levő Blumberg gyógyszertár.

Gyár városban a 3 August úton levő Löw gyógyszertár és a Petru Maior téren levő Meisner gyógyszertár.

Erzsébet városban a Lahovary téren levő Cristea gyógyszertár.

Józsefvárosban a Preyer uccában levő Ungváry gyógyszertár.

Mehalában a Corvin gyógyszertár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszertára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

(—) A belvárosi római katolikus egyházközség ezévi rendes közgyűlése április hó 14-én, vasárnap délelőtt fél tizenegy órakor lesz az egyházközség tanácstermében. A közgyűlés után, vagyis délelőtt tizenegy órától kezdve déli egy óráig és délután három órától öt óráig — ugyancsak a közgyűlési teremben — az egyháztanácsi választások mennek végbe. Az egyháztanácsi választásra az egyházközségnek szavazati joggal bíró tagjait ezennel meghívják. Szavazati joguk van mindazoknak a tagoknak, akik egyházközségi adójukat az 1939 év szeptember végéig megfizették. Szavazó igazolványok a hivatalos helyiségben válthatók ki.

(—) Magyar dalosok Szilvásiában. — Egy boroszlói kórus Budapestre ad hangversenyt. Szilvásiában április 14-től 17-ig magyar reprezentatív énekkar vendégszerepel. A látogatást a boroszlói dalosok július folyamán adják vissza a magyar fővárosban.

(—) Az evangélikus egyház presbiteri konferenciája április elsején, hétfőn este nyolc órakor megy végbe az egyháztanács belvárosi tanácstermében. Ezen alkalommal Guggenberger Lajos egyházigazgató tart előadást.

Jég házhozszállítását

április 1-ével megkezdem. Telefoni rendeléseket 15—16. alatt jegyzek elő.

SOMOGYI jéggyár

(—) Zágon István vezetőiükkel és Szabó Lőrinc írásával kezdődik a Színház Magazin e heti száma, amelyben Sice úrfi, a gyermekek kedvence tovább folytatja mulatságos kalandjait. Ezenkívül képes beszámoló Bajor Giziről és a cicákról, sok vidám áprilisi tréfa, színes beszámoló a színházak műsoráról. Farkas Imre illusztrált regénye, Ottlik Pálma cikke a slágerekről, darabmelléklet, rejtvénypályázat, viccek, riportok, novellák.

Színház

Három értékes darab a gyár városi színház mai műsorán

Ma, vasárnap délután három órakor Rittinger Imre felléptével Farkas Imre mulattató operettje, a Túl a Nagykrivánon van műsoron, olcsó délutáni helyárrakkal. Kőszeghy Manyi, Vargha Ily, R. Tóth Ica, Nagy Imre, Kulcsár és Román játsszák a főbb szerepeket. Délután hat órakor rendes helyárrakkal a „Szökik az asszony” operettnek lesz az első délutáni előadása, a szombat esti bemutató szereplőivel, Vasárnap este kilenc órakor ugyancsak rendes helyárrakkal, Csepreghy Ferenc és Erkel Elek híres énekes népszínműve, a „Sárga csikó” van műsoron, ragyogó kiállításban és elsőrendű szereposztásban.

Jegyeket az összes előadásokra már ma délelőtt tíz órától kezdve lehet váltani a gyár városi sörgyár Colosseum pénztáránál.

AIDA

a román opera vendégjátéka

Verdi Aida című operájának diadalmas szépségű előadásával a román operai együttes megkoronázta eddigi sikereit. A hatalmas dalmű minden vonatkozásban a legkényesebb igényeket is kielégítően került színre. A címszerepet Nestorescu alakította, úgy énekelte, mint eleményszerű játékaival mindvégig lenyűgözte a közönséget. Nicolau Radames szerepében egyenesen tündökölt. Georgescu is remekelt Amneris szerepében. A főpapot Siomin játszotta méltósággal és hatalmas énekművészetével. Simonescu Amonazroja is tökéletes volt. A karok és a zenekar Bobescu vezényletével remekeltek. A rendezés szingazdag volt és egyiptomi színekben pompázó, felejthetetlen szépségű volt a nilusi és a többi költői mélységű táj. A közönség zsufolásig megtöltötte a városi színház nézőterét és az egész est folyamán viharos tapsaival ünnepelte a nagyszerű operai együttest. (F.)

A GYÁR VÁROSI SZÍNHÁZ

HETI MŰSORA:

Vasárnap délután 3 órakor: Túl a Nagykrivánon (Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap délután 6 órakor: Szökik az asszony.

Vasárnap este 9 órakor: Sárga csikó. (Népszínmű Blaha Luiza emlékére. díszelőadás.)

— A bucaresti opera igazgatója Berlinben. Berlinből jelentik: A Berliner Börzenzeitung „Kulturális csere Berlin és Bucuresti között“ címen a lap első oldalán hosszabb interjú közöl Georgescu Gheorgheval, a bucaresti opera igazgatójával. Az opera igazgatója nyilatkozatában kiemeli azt a szoros együttműködést, amely zenéi téren Németország és Románia között fennáll. (Rador)

(—) **A hústalan napok miatt a dettai hetipiacot kedden tartják.** Detta község hentesei beadványt intéztek a helytartósághoz, amelyben rámutattak arra, hogy a szerdára és péntekre elrendelt hústalan napok miatt a szerdai hetipiacon húst nem árusíthatnak és kérték, hogy erre való tekintettel a hetipiac kedden legyen megtartható. A királyi helytartó a kérés teljesítéséhez hozzájárult.

(—) **Szaj- és körömfájás megyénkben.** Sannicolaulmare (Nagyszentmiklós) községben fel lépett a szaj- és körömfájás, amely azonban csak könnyű lefolyású és remény van rá, hogy hamarosan megszűnik. A megye más községei mentesek ettől az állapotbetegségtől.

(—) **Kártérítés a bíka halálos ökleléséért.** Megírtuk, hogy Rudna község Sándor nevű bikája még az 1938. év nyarán megvadult és Raica Nicolae ör feleségét halálra taposta. Az asszony férje pert indított a község ellen és 300.000 lei kártérítést kért. A törvényszék tegnap hirdette ki döntését, amely szerint Raica Nicolaenak, anya nélkül maradt öt gyermeke nevelésére hatvanezer lei kártérítést ítél meg.

(—) **Buschmann Gyula tanár meghalt.** Buschmann Gyula nyugalmazott tanítóképző intézeti tanár 64 éves korában meghalt. Gyászolja özvegye, született Szávics Melánia és nagy rokonság. Temetése ma délután megy végbe.

Szörme, téliruhák

nyári megőrzésre molykár ellen
jótállás mellett

B O T Z szücs

TIMISOARA (TEMESVÁR),
I. Str. Regele Ferdinand I. szám
Löffler-palota (sarkon túl)

(—) **Orvosi hír.** Dr. Pački Emil bőr-, nemis és kozmetikai betegek számára rendeléseit megkezdte. IV. Bulev. Carol 22. alatt, naponta 11—1 és 4—7-ig. Telefon: 44—60. (A Vörös Kereszt gyógytárral szemben).

(—) **Házasság.** Forgács Ilonka és Knizsek Ferenc mérnök 1940. április hó 7-én, este félhét órakor tartják esküvőjüket a józsefvárosi római katolikus plébániatemplomban.

(—) **A vendégipari munkások céhe városunkban a nyomdászotthon helyiségében tartotta rendes évi közgyűlését, amelyen a vidéki ki- küldöttek is nagy számban megjelentek. A közgyűlést Gligor Petre elnök nyitotta meg és a különböző jelentésekből megállapítható, hogy a céh eredményes tevékenységet fejtett ki, mert a munkabérek sikeresen mintegy harminc százalékkal megjavítani. A jelentések elfogadása után megválasztották a céh új vezetőségét, amely a következőkből áll: Gligore Petre, Ciurdariu Gheorghe, Guttman Sándor, Taban Iván, Havelka Ernő, Sichertmann József, Tabar Ferenc timisoarai (temesvári) pincérek. Aradról Varga Kálmán, Lugoj (Lugos) részéről pedig Molnár Pál lett a vezetőség tagja. Az ellenőrző bizottság tagjai Pusztai Béla és Grummer Sándor.**

(—) **Popovici Titus alminiszter városunkban.** Popovici Titus nemzetgazdasági alminiszter tegnap délelőtt városunkba érkezett és meglátogatta Marta Alexandru dr. királyi helytartót. Később Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezetőtitkár és Baran Coriolan dr. főpolgármester kíséretében autósétát tett a városban. Timisoarai (temesvári) látogatása során a városunkban felállítandó görög keleti püspökséggel kapcsolatos kérdéseket beszéltek meg. Délben szülővárosába, Lugojra (Lugosra) utazott, ma pedig Caransebesen (Karánsebesen) résztvesz a szinódusi ülésen.

Szerkesztői üzenetek

G. A. A házbérfizetést igazoló házbérlőnyvecskében beragasztott bélyegeket a lakó fizeti. A lakást a szerződéstől függetlenül bármikor lehet felmondani. Amennyiben a házbérszerződés kifejezetten három évre szól, akkor is fel lehet mondani előbb a lakást, ha a ház gazdát cserélt és új tulajdonos birtokába ment át.

Ma is kaphatók az adóhivatalokban a kétszázalékos adó bélyegei

Közöltük, hogy az április elsején életbelépő új pénzügyi törvény értelmében a gyári és kereskedelmi forgalomban történő eladások és fogyasztások után két százalékos illetéket kell április elsejétől kezdve leróni és a bélyegeket az egyes számlákra ragasztják.

A bélyegek már városunkba is megérkeztek és azok az egyes adóhivatalokban ma, vasárnap délig is kaphatók,

tekintettel arra, hogy azok alkalmazása már hétfőtől kezdve kötelező. A bélyegek 2, 4, 6, 8, 10, 20 és 100 leies címletekben kerülnek forgalomba. Ötven bélyeg egy ívet alkot és ennél kisebb mennyiségű bélyeg nem vehető át. Minden bé-

lyeg-ívnek van egy keskeny szelvénye, amely a sorozat számával bír. Ez a szelvény gondosan megőrzendő, mert a havonta eszükölendő elszámolások alkalmával

ezt a szelvényt be kell szolgáltatni és így kapnak majd új bélyegyet. A bélyegek minden, ötven leit meghaladó üzletkötés, illetve eladás után alkalmazandók. Aki nem szolgáltatnak ki számlát, azok egyszerű jegyzéket, „nota“-t adnak és erre rovdandó le a megfelelő összegű bélyeg. A bélyegek kezelésére vonatkozólag egyébként a pénzügyigazgatóság részletes magyarázatot ad majd az érdekeltek számára.

Százéves a levélbélyeg

Semiramis futárától az óceánrepülőgépig.

Színes kis papírdarab. Megszoktuk, észre sem vesszük, pedig szerves tartozéka életünknek, mint az ebéd, vagy a mindennapi újságolvasás.

A levélbélyeg százévesztendő.

Itt fekszik előttünk az első. Fekete foltos papírdarab, Viktória királynő kameaszzerűen vésett arcéle tekint róla felénk, frissen, fiatalon. Szinte kézenfekvő, hogy a levélbélyeg Angliából indult el hódító útjára. 1840 január 10-én léptette életbe az angol postaszervezet a Penny porto-Systemet: az egységes levélbélyeg-díjazást. Álmélkodva fogadta. Három napig tartott a csodálkozás, a negyedik napon a levélbélyeg elindult világhódító útjára. Az ötlet voltaképpen nem is az angoloké. A bélyeg

igazi feltalálója Koschier Lajos volt,

krajnai lakos. A drezdai postafőigazgatósághoz már 1838-ban benyújtotta a bélyegportóról szóló tervezetét. De amíg a német postafőigazgatóság a maga alaposságával vizsgálta a tervezetet, az angolok megvalósították.

A kontinensre csak hosszú esztendőök múlva került át a bélyeg. Svájcban adták ki az első kontinens bélyegét: Zürichben 1843-ban, azután Bajorország következett 1850-ben. Magyarországon 1867-ig osztrák bélyegeket voltak forgalomban. 1868-ban, a kiegyezés után jött létre az önálló magyar postaszervezet, de 1870-ig még szintén az osztrák bélyegeket használták.

Amíg az emberiség a levélbélyegektől eljutott, igen hosszú utat tett meg. A postára vonatkozó legrégebbi értesüléseink a függőkertjeiről híres asszír királynő, Semiramis küldöncrendszeréig vezetnek vissza.

Ez a mintegy négyezer évvel ezelőtt élt uralkodó hatalmas világbirodalma minden pontjáról futárszolgálatot szervezett; a futárszolgálat állandóan hozta-vitte az értesítéseket.

Ez a postaszolgálat még fejedelmi luxus volt és az is maradt Európában mindaddig, amíg 1451-ben Thurn-Taxis Roger Tirolban megalapította az első közpostát.

A bélyeg a világ egyik legnagyobb, szinte páratlan karrierjét futotta meg. előbb csak közhasználati értékké volt, később a hirtelen felkoczkodó gyűjtési szenvedély tárgya. Végül már

háborúkat is vívtak egy-egy bélyeg miatt. Például az emlékezetes Gran Chaco háború egy bélyegen lévő térképéért tört ki a két dél-amerikai állam, Bolívia és Paraguay között. Oroszországban pénzül is szolgált.

A tözsdén csakhamar éppen olyan árucikk lett, mint a legértékesebb értékpapír. A bélyeggyűjtés-szennvedély okozta azután, hogy egyszerre a bélyeget is elkezdték hamisítani és hamarosan törvénybe kellett iktatni, hogy a bélyeghamisítás éppen olyan büncselekmény, akár a pénzhamisítás. A rendőrségek ma éppúgy nyilvántartják a hírhedt bélyeghamisítókat, mint azokat, akik saját vállalkozásukban próbálták előállítani a bankjegyeket. Éppen a bélyeggyűjtés következtében ugyanis egyes bélyegpéldányok hihetetlen értéket képviselnek és százazres összegekért kelnek el a bélyegárveréseken.

A nagy bélyeggyűjtőművek hatalmas vagyvonalakat jelentenek és ennek a szenvedélynek diáktól kezdve koronás főkig az emberek milliói hódolnak. A világ leghíresebb bélyeggyűjtői közé tartozott

V. György angol király, aki talán a világ legtekélyesebb bélyeggyűjtőművét mondhatta magának.

Örökölte tőle ezt a szenvedélyt fia, VI. György király is.

A bélyeg minden egyéb tulajdonsága mellett hatalmas nemzeti és közgazdasági értéket is képvisel.

(—) **A francia festőművészet a tizenkilencedik században** címmel Ivan Nicolae, a kitűnő újságíró és a Fruncea című folyóirat szerkesztője, tart előadást április 3-án, este félhét órai kezdettel a kereskedelmi liccum dsztermében. A francia egyetemi kör előadássorozata keretében kitűzött előadásra a belépés díjtalan és vendégeket szívesen látnak.

(—) **Bonyolódik a Szépművészeti Ház sorsa.** Megírtuk, hogy az épülőfélben lévő Szépművészeti Házat, amelyet a Szépművészeti Társaság pénz hiányában nem tudott befejezni, a helytartóság átvette és azt befejezi. Az erre vonatkozó tervek elkészültek és azokat a költségvetéssel együtt Bucurestibe küldték. Hír szerint a legfelső műszaki tanács azonban az átépítéshez nem járult hozzá, hanem azt kívánja, hogy a félig kész épületet bontsák le, vagy pedig adják el és teljesen új tervek alapján, új épületet emeljenek. Az országos műszaki tanács döntését azzal indokolja, hogy az átépítés többbe kerül, mint egy új épület.

(—) **A Zenebarátok búcsúja Pauck Frigyes től.** Pauck Frigyes dr. helyi közigazgatási felülvizsgálati bírósági előadót — mint megírtuk — Bucurestibe helyezték a legfelső közigazgatási bírósághoz. A Zenebarátok Társasága, a melynek Pauck Frigyes dr. karnagya volt, búcsúestét rendezett a tiszteletére. Megjelentek Tieran Emil dr. polgármester, Miletici Alexandru dr. közegészségügyi vezérfelügyelő, Negrea Victor ezredes és az egyesület számos tagja. Az összejövetelen a Zenebarátok Társasága szeretettel búcsúzott távozó karnagyától.

Mozi

Leányok veszélyben

A Capitol mozi újdonsága.

Nagy sikert aratott a Capitol mozgóban a **Leányok veszélyben** című film. Ez a darab, amely a francia filmgyártás remeke, tulajdonképpen nem is sorozható egyik osztályba sem, annyira egyéni és egészen újszerű a cselekménye. Annak idején ugyan erkölcsi szempontokból betiltották, de kiderült később, nem hogy az erkölcsiséget veszélyeztetné, de ellenkezőleg, magasabb erkölcsi tanulsággal bír. A cselekmény egy nevelőintézetben játszódik, ahol olyan leány van, akiknek szülei elváltak. Az események folyamán azután ezek a lányok alakítják meg a válás elleni ligát, amelynek célkitűzéseit később az igazságügyminiszter is megismeri. Pressle Micheline, Delubac és Chantall Marcelle játsszák a főszerepeket, de a cselekmény többi résztvevői is mind markás művészek. A rendezés lelkes, legapróbb árnyalatokig érdekes, külsőségeiben pedig hallatlanul pazar és gazdag. A Pathé filmgyár eme csúcsteljesítménye mélyreható hatást tett a közönségre.

MŰSOR:

Vasárnap és hétfő

APOLLÓ: Éjféli riadó (német film)
CAPITOL: Leányok veszélyben (francia film)
CORSO: A világ végén (angol film)
SCALA: A kék csillag (angol film)

Elérhetetlen álom

Január óta kacérkodom egy férfiruhára való szövettel. Első találkozásunk alkalmával hosszan álltam a kirakat előtt és csodálkozva néztem rá. Szép volt, kellemesen szürke, enyhe csíkokkal, sem világos, sem nem sötét, inkább lágy átmenet a kettő között. Képzeltben ujjammal végigsimogattam a szövetet, amelyet finomnak és kellemesnek éreztem és láttam magamat, amint ebben a csodálatos ruhában végigmegyek az utcán. Akkoriban zord tél volt, az emberek rohantak, hogy minél hamarabb fedél alá jussanak, bár a fedélben sem volt melegebb, mint az utcán, mert fahiánnyal viaskodott ez a szomorú város. Úgy emlékszem, hosszú percekgig szemeztem a szövettel, amely biztatóan mosolygott rám.

— Vegyél meg, mondotta a szövet, — meleg vagyok, szépen feszülök testeden, nem rándolódok és nadrágom megtartja az élt sokáig vasalás nélkül.

Mielőtt elbúcsúztam volna, hosszú és fájó pillantást dobtam még a szövetre, amelyen kis fehér papírszettek búslakodtak, rajta csupán egyetlen szó és egyetlen szám: méterje 765 lei.

Aznap éjjel a szürke szövetről álmodtam. Meghittén beszélgettünk és tartós barátságot kötöttünk. Reggel gyorsan kiszámítottam, hogy három méter és tíz centiméter, amennyi egy ruhára kell, 2371 lei, a hozzávaló mintegy 800, a csináltatási díj 1000, körülbelül 4100 leiért megszerezhetem a ruhát. A számok megdöbbentettek, de kitartottam elhatározásom mellett és sürgősen megkezdtem tárgyalásaimat egy üzorrással, aki szívesen ad pénzt olyan kamatra, amely nem sokkal marad el a tőke mögött.

Következő nap délben ismét megálltam a posztóüzlet kirakata előtt és elrémülve néztem szövetemre. Már új cédula függött a régi helyén, nagyobb és szélesebb papíros, ezen is egyetlen szó és egyetlen szám: méterje 825 lei. Mi történhetett az elmúlt éjjelen? Milyen rejtelmes orkán viharzott el a bolt felett? Milyen félelmetes ütőerők dolgoznak? Talán a báránnyak sztrájkba léptek és nem adnak több gvanjút? Vagy talán egyetlen éjszaka összeomlottak az összes, eddig ismert klasszikus közgazdasági törvények és új világ hajnalára ébredünk, amelyben az új eszmék mellett új árakkal is kell megismerkednünk? Fáj ez a hirtelen emelkedés és miközben kissé lehagolytan néztem az enyhén csíkozott szürke szövetet, tisztán és érthetően halottam a csíkok felől felém hulló figyelmeztetést:

— Vegyél meg még ma, mert nem tudhatod, mit hoz a holnap.

A holnap csak 35 leies emelkedést hozott. A cédulát ismét kicserélték és most már méterenkint 870 leiért kínálkoztak a szép szürke szövet. Már félő tisztelettel néztem a ruhaanyagra. Nagynak, tekintélyesnek, elérhetetlennek láttam. És már nem mosolygott rám barátságosan, hanem gögösen, büszkén nézett le a kirakat magasságából, mintha mondaná:

— Ne gondolj rám többé, boldogtalan ember... Drága vagyok én neked, nem a te számodra szóltek engem...

Két hétig nem történt semmi változás. Nyugaton a harc kissé elcsendesedett, az angolok lelőtték a napi két-három ellenséges repülőgépet, a németek hasonlóképpen és a propaganda-irodák szorgalmasan gyártották a röpiratokat, hogy ezekkel megvilágosítsák a népek elméjét. Az élet folyt a maga megszokott lustaságában és a miniszterek szorgalmasan beszéltek a mikrofonba a végső győzelemről, amelyet a rádióhallgatók unottan hallgattak. Jött február, amely még nagyobb hideget hozott, mint január és a fahiány semmivel sem enyhült. A halak ha-

vának első hétfőjén különös meglepetés ért. Délben, megszokott sétám alatt, inkább megszokásból, mint érdeklődéssel, álltam meg a kirakat előtt, hogy megnézzem, megvan-e még a szövetem. A szövet ott volt, de eltűnt róla a cédula és eltűnt a többi ruhaanyagról is. Árvának, elhagyatottnak látszott a kirakat, mint a senki földje. A kis cédulák helyett csupán egyetlen nagy cédula fehérlett felém, amely vastagra hízott betűkkel közölte: Vitrine sub aranjare. (Kirakat rendezés alatt.)

Némi balsejtelmekkel eltelve távoztam és másnapra rossz előérzetem valóra vált. A kirakatrendezés befejeződött, a tábla eltűnt és az ismerős kis cédulák újból elfoglalták régi helyüket a szöveteken. Az én szürkémén most már ez állott: méterje 970 lei.

A szövet sajnálkozva nézett rám és szemrehányóan szólt:

— Figyelmeztettelek idejében, de nem hallgattál rám... Látod, így jár az, aki sokat gondolkodik... Pedig mint írodalmár, tudhatsz, hogy gondolkodás a tett megelőzője...

Ezen a napon sokat töprengtem a hirtelen emelkedés okán, de nem lettem okosabb. A szövetet közel két hónapja látom és azóta el nem mozdult a kirakathól. Ha megjárta volna Páris, Londont, vagy Berlint, érthető lenne a drágulása, mert mostanában költséges az utazás. De két hónapja egy helyben áll a kirakat üvege mögött, nap nem sütötte, eső és hó nem verte, társatalanul sem bolyong a világban, mert körülötte rengeteg eladatlan szövet van és a gyárak éjjel-nappal váltott üzemből dolgoznak. A kereslet sem lépte túl a kínálatot, mert ilyenkor szokott valamely cikknek az ára emelkedni. Mi történt tehát? Milyen végzetes és megfélemlítő rejtély szövi körül ezt a hazai szövetet, amely nem jött az Óceán másik feléről dupla szállítási tarifával, rettegve a német bűvárhajók gyilkos tornedóitól. Belföldi báránnyat hívtak meg, belföldön festették a fonalat, belföldi szövőgép dolgozta fel és belföldi vonat hozta hozzánk a gyárból. Tehát miért, miért?

Február 18-án ismét kicserélték a számot és a 970 átváltozott 1055-re. Február 27-én 1110 leire szökött fel az ára, március 7-én pedig 1200-ra. Azután 10 napig vilárdán tartotta magát az 1200-as áron, de 19-én, József napján, 1295 leien büszkélkedett a szövet, az én szép szürke, gvingén csíkozott szövetem. Utoljára március 27-én, születésem napján láttam, ekkor már 1360 volt. Másnap reggel már nem volt a kirakatban. Szomorúan álltam a fényes üvegtábla előtt, úgy éreztem, mintha egy régi, hűséges barátomtól szakítottak volna el. Voltak más szürkék, kékek, barnák és egyéb árnyalatok, de egyik sem olyan barátságos és puha, mint az én szürkém. Nyugtalanul tértem be az üzletbe és már nem is tudom miért, de megkérdeztem a segédtől:

— Kérem, láttam a kirakatban egy szürke szövetet, halvány csíkokkal, most már nem látom. Mi történt vele?

— Eladtuk, kérem — mondotta a segéd. — De ha szabad szolgáltnem uraságodnak... Nagyszerű új tavaszi szöveteket kaptunk...

Pillanatok alatt szövet-hegyek tornyosodtak elém a pulton. A segéd kiválasztott egy véget és felém nyújtotta:

— Meltóztassék talán ebből, prima anyag, színtartó, nem gyűrődik. Itt tartja a vasalást. Nem is drága: méterje 1565 lei...

Megnéztem a szövetet. Az én szürke szövetem volt, a halvány csíkokkal.

Azután elbúcsúztam tőle. Örökre.
Károly Sándor

A természet megbukott

A vastagbetűs és lélegzetelállító hírek között, melyek tudatták a világgal, hogy a Duce és Hitler két és félórás tanácskoztak a Brenner-állomáson, s Chamberlain bejelentette, hogy nem enged a háborús célokból, egészen szelíven és meglepően húzódik meg egy távirat, mely hírül adja, hogy az Etna kitört. Az olvasó olvasó szeme megakad a híren, az előfizető fejét rázza és a példányonként vásárló jóindulatúan elmosolyodik. „Végre!” — gondolja az olvasó. — „Valami szelíd és ártalmatlan, a sok vészes jeladás között!”

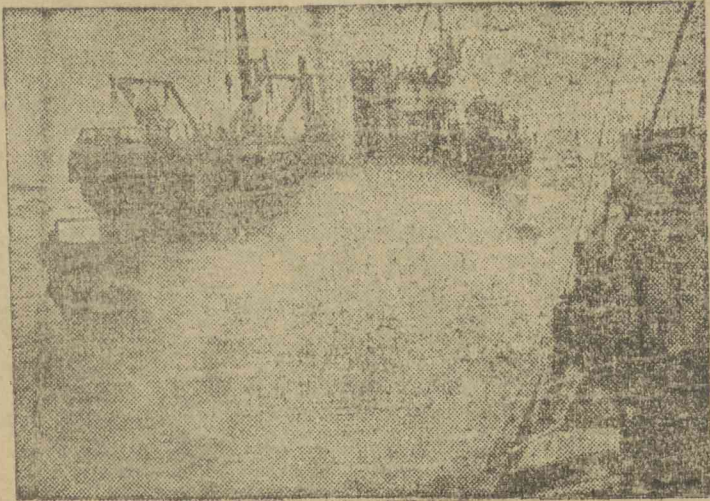
Mert a természet elmarad az emberrel folytatott versenyben, s erről nem is lehet másképp, mint az erősebb udvarias fölényével és elnéző jóindulatával beszélni. „Az Etna kitört, csakugyan?...” — kérdik az emberek, Párisban, Berlinben és Londonban s kezüket szájuk elé emelik és tapintatosan ásitának. A hír nem vonz többé. Az Etnának rossz sajtója van. A Stromboli már nem is jelentkezik, annyira megsértődött: valahol vidéken füstölög magában, szidia a vetélytársakat s dohogva emlékezik a szép időkre, mikor egy-egy kitörése telt házakat vonzott, az egész világ odafigvelt, fényképészek és tudósítók utaztak lázasan, hogy a nagy produkció érdekesebb jeleneteiről hírt adjanak. Minderről ma szó nincsen többé. Az Etna kitörése vidéki esemény, lapfőtétel, melvet a szerkesztők igazán csak udvariasságból adnak még közzé, mintegy kegyeletből az egykor divatos sztár iránt érzett fanyalgó megbecsülésből. Az Etna kitör, s ez lehet végzet a környékbeli falvak lakói számára, de nem esemény többé a világ számára, mely másfajta tűzhányókhoz, másféle kitörésekhez szokott. A természet kussol, pislog és riadtan elhallgat. A Duna csaknem kiáradt két nap előtt, repülőgépről bombázták a feltorlaszolt jeget, a szennyes víz házak födelét, telefonpóznákat sodort, s egy pillanatra csakugyan odanézünk. Az ám. áradatok vannak. Kellemetlen közjáték! Majd elmúlik!... E fogadtatás hatása alatt a folyók rőtön megsértődtek, leapaadtak és visszavonultak medreikbe. Az Etna kitörésének sem jóslhatunk nagy jövőt. Valószínűbb, hogy elszégyveli magát, köp néhány tüzet, füstölög egyideig, s aztán rezignáltan elcsendesedik. „Ez már nem az én világom!” — gondolja sértődötten, mint minden kallóó sztár, amely avagy aki elmarad az élet érthetetlen és kegyetlen versenyében.

Igen, nincs módunk többé, hamis kegyelettel titkolni a valóságot: az Etna nem vonz többé, a folyó hasztalan árad, a sarki hideg hiába tör be a mérsékelt égöv köreibe, a természet minden deklamálóan fenséges és félelmes rendhagyását csaknem közönnnyel észleljük. A természet, időlegesen, megbukott; a szó most az emberé. Mert nincs olyan Etna, Stromboli, Duna vagy Jeges-tenger, amely olyan félelmes, elemi és veszélyes tud lenni, mint az ember, ha néha kitör: s most, minden jel szerint, készül kitörni, már hallani az első morajlásokat, már tikkadt a lég és mozdulatlan a levegő, a másik vihar, az emberi szív örvénye, az emberi lélek és sors titkos tárnáinak fojtott lége, az emberi indulat tájfunja leselkedik a világ tájai felett. Mit tud az Etna, ősi pöfögésével, odamérve a Maginot- és Siegfried-vonalak titkos dinamit-raktárainhoz! Mit tud a Duna, ha egyszer kiárad az emberi vér Európa síkságain! Mit tud az északi szél, ha egyszer süvöltöni kezd az emberi düh és bosszú légvihara! Nem, a természet megszéppénve szemléli alkotását, az embert, mely kitört, mint az Etna, dühével kiáradt, mint a Duna, s gyűlölete jege-sebb, mint a finn hómezők! „Hallgass most őreg!” — mondhatjuk a sértődött Hegynek, a megbántott elemeknek. „Hallgassatok most. Ez már nem a ti időtök. Leszerelhetek, a produkció kutyát sem vonz többé. Most mi kezdjük, a másik természet, az emberi”. S e hirre, csakugyan, mély csend lesz a világon.

Márai Sándor

Szíria főhatalmabiztosának Ankarában

Ankarából jelentik: Gabriel Puaux, Szíria főhatalmabiztosát pénteken délelőtt Ismet Inonu török köztársasági elnök kihallgatáson fogadta. Délben az ankarai francia nagykövetség díszebéden adott Puaux tiszteletére. A díszebéden részt vett többek között Saracioglu török külügyminiszter, a török igazságügyminiszter és az aleppoi kerület megbízottja. Puaux aláírta a március 15-én lejárt barátsági és jószomszédági egyezmény meghosszabbításáról szóló szerződést, amellyel lezárult az alexandretai szandzsáknak Törökország részére történő visszavonulása. (Rador.)

Német aknavető hajók felsorokozása egymás mellett, hogy a kutató keszülékeket összeköthessék.

Csak hat olyan ügyvéd működik városunkban, akiket még a múlt században jegyezték be a kamarába

A jogkereső közönség sok ügyes-bajos dolgát, vitás és peres ügyeit képviselni hivatott ügyvédi társadalom városunkban és a megyében már meghaladta a négyszáz főnyi létszámot. Ez a jogászilag kitűnően képzett, elsőrendű közéleti testület hatalmas munkát végez, hogy a bíróságok előtt és bírói eljárásokon kívül is, a kliensek sok ezrének szerteágazó érdekeit legjobb tudása szerint védje, és ezzel a jogszolgáltatásnak aktív tényezője legyen. Hogy milyen hatalmas mértékben fejlődött a jogász élet és az ügyvédség tevékenysége városunkban, azt legjobban akkor látjuk, ha számbavesszük, hogy ma Timisoarán (Temesvárott) és a megyében négyszáznál több a működő ügyvéd, míg negyven év előtt, a századforduló idején, ez a szám nem érte el a százat sem. Az itteni ügyvédi kamara legújabb kimutatása szerint ez év január hónap elsejével 322 olyan bejegyzett ügyvéd volt, aki Timisoarán (Temesvárott) fejt ki gyakorlatot, a megyében pedig 96 ügyvéd tevékenykedik. A kamara területén tehát ezidő szerint 418 ügyvéd áll a jogkereső publikum szolgáltatásában, szerepel továbbá a nyilvánlatásban 42 ügyvédjelölt, akik az egyes ügyvédi irodákban dolgoznak és ezenkívül van 35 olyan ügyvéd is, aki más természetű elfoglaltsága miatt nem fejthet ki ügyvédi gyakorlatot. Végül a timisoarai (temesvári) ügyvédi társadalomban helyet foglal olyan, akik korára való tekintettel már lemondott a gyakorlat folytatásáról, sőt akad nyugdíjazott ügyvéd is.

HARMINCKET ÉVE JEGYEZTÉK BE A SZÁZADIK ÜGYVÉDET

A 322 timisoarai (temesvári) ügyvéd — körülbelül hatvannak a kivételével — mind a Belvárosban rendezte be az irodáját és ez természetes is, mert az ügyvédnek érdeke az, hogy irodája lehetőleg minél közelebb legyen a bíróságok tárgyalási helyiségeihez. Így például a kormányzó épülethez, az egyes bírói fórumokhoz vezető

Eugen de Savoya utcában egyedül huszonöt ügyvédi iroda címtábláját olvastuk össze a napokban és egymás közvetlen szomszédságában három olyan ház is van, amelynek mindegyikében négy ügyvédi iroda székelt. Az 1900 évben városunkban az ügyvédek száma alig volt több hatvannál és amikor körülbelül 1908-ban a kamara bejegyezte a századik timisoarai (temesvári) ügyvédet, ez valószínűleg társadalmi esemény volt. Akkoriban már akadt olyan ház is a Belvárosban, talán az Első Temesvári Takarékpénztár palotája volt, amelynek kapuján két ügyvédi tábla konkurált egymással. Olyan esemény volt az, hogy

még az újság is foglalkozott a századik ügyvéd bejegyzésével és tréfásan megjegyezte már akkor e sorok írója, hogy nemsokára alig lesz a Belvárosban ház, amelynek bejárata ügyvédi irodát nem hirdetne. És íme, elkövetkezett az idő, amikor valóban összezsúfolódnak egyes kapukon az ügyvédi címtáblák és bizonyára nincsen ma a szűkebb Belvárosban annyi ház, mint ahány „Réztábla a kapu alatt” hirdeti — nem az orvosi — de az ügyvédi hivatás helyiségeit ezen városrészben.

A SZÁZADFORDULÓIG BEJEGYZETT ÜGYVÉDEK

És ha tovább tanulmányozzuk a kamara kimutatását, megállapíthatjuk azt is, hogy a háromszáznál több timisoarai (temesvári) ügyvéd tiszteletreméltó soraiban bizony már alig néhány van olyan, aki még az elmúlt században, vagyis az 1900. év előtt nyitotta meg irodáját és még most is ügyvédi praxist folytat. A tekintélyes korban levő, négy évtizedet meghaladó ideje működő és most is még gyakorlatot folytató néhány ügyvéd a kamarai névjegyzék szerint betűrendben a következők:

COCA ALEXANDRU DR.

1896 év óta fejt ki ügyvédi gyakorlatot. Annak idején hosszú éveken át Sasca Montana (Szászskabányán) volt ügyvéd, majd az impériumváltozásokkor a timisoarai (temesvári) ítélőtáblához bírói kinevezést nyert. Néhány esztendei bírói működés után ismét ügyvédi irodát nyitott és azóta is városunkban fejt ki praxist. Bárdossy Augustin dr. ügyvéd a veje Coca Alexandru dr.-nak.

GROPSIAN MIHAI DR.

az ügyvédi kar közbecsült, kiváló tagja, 1899-ben nyitotta meg ügyvédi irodáját és nagy népszerűsége tett szert. Az impériumváltozásokkor a timisoarai (temesvári) ítélőtábla főügyésze lett és előkelő állásában is kitűnő jogásznak bizonyult. Az ügyvédi kamarának kormánybiztosa is volt, majd főügyészi állásától visszavonulva városunkban nyitotta meg ügyvédi irodáját és a kamara dékánjának is megvá-

lasztották. Mindenkor élénk szerepet vitt a közéletben, a szenátusnak tagja volt és ma is, különösen bűnügyekben, kitűnő hírnévnek örvend az irodája. Elnöke a román keresztény ügyvédek egyesületének.

JUNKERT MATYAS DR.

1898 óta bejegyzett ügyvéd és azóta megszakítás nélkül városunkban fejt ki tevékenységet. A háború előtt dr. Vasváry Ernővel társas irodája volt. Tehtélyes fiskális, különösen polgári perekben akad bő klientúrája és agilis ügyésze a Háztulajdonosok Egyesületének. Már fiatal ügyvéd korában tagja volt a kamara választmányának és az maradt harminc éven át.

POPOVICI IOAN DR.

1897 évben nyitott ügyvédi irodát Faget (Facset) községben és ott működött a világháború kitöréséig. A háború alatt városunkban hadbíró-százados volt és előzékeny modora, objektív magatartása révén általános becsülésnek örvendett. A háború után egyideig a tárgumuresi (marosvásárhelyi) ítélőtábla tanácselnökének működött, de bírói állásáról lemondott. Ekkor visszajött Timisoarára (Temesvárra) és ügyvédi irodát nyitott. Most is még igen agilis és házassági ügyekben specialitának tartják.

SZULÓ DEZSÓ DR.

1896-ban kezdte meg városunkban ügyvédi tevékenységét és a jókedélyű, tréfás kedvű fiatal fiskalist hamarosan megkedvelték a társadalom széles rétegeiben. Eleinte apja, Szuló Ernő, volt kamarai elnök irodájában tevékenykedett és a híres jogásziroda kitűnő főnökének elhunytá után egyedül vezette és vezeti most is irodáját. Különösen a vidéki román lakosság körében nagy népszerűségnek örvendett már évtizedek előtt és a Szuló-iroda a vidéki paraszt klienseknek valóságos búcsújáróhelye volt. Népszerűségét és agilitását ma is bírja.

WEISZ SÁNDOR DR.

korra és szolgálati időre ma legöregebb tagja az ügyvédi társadalomnak, akit 1894-ben vettek fel a kamara tagjai sorába. Bocsana (Boksánbánya) községben kezdte meg működését és az ottani járásbírósnál sok ügye volt. A háború utáni években jött Timisoarára (Temesvárra) és itt folytatta ügy-

védi praxisát. Családtagjai tekintélyes pozíciókat töltöttek be városunkban és ő maga is magas kora ellenére igen tevékeny és friss.

A városunkban működő öreg fiskálisok gyér sorának végére is értünk már. A megyében működik még

MEZIN VALÉR DR.

aki 1899-ben nyitotta meg ügyvédi irodáját városunkban és hosszú időn keresztül becsült tagja volt az itteni ügyvédi testületnek. Körülbelül tíz év előtt Billéd községbe költözött és azóta ott folytat ügyvédi gyakorlatot fiával, dr. Mezin Aurel-lel együtt. Vidéken működik az öregek közül még

DOBOS IGNÁC DR.

is, aki 1896-ban Lipova (Lippa) községben kezdte meg praxisát és azóta is ott működik. Joviális, kedves modoru öreg úr.

A tényleges ügyvédi gyakorlatot már nem folytató öregek sorában meg kell említeni Sugár Tivadar dr.-t, városunk egykor legtehtélyesebb ügyvédeknek egyikét, aki negyvennégy évi működés után három év előtt lemondott az ügyvédi praxistról, továbbá Szenes Emil dr.-t, akit tavaly nyugdíjazott a kamara és aki évek óta timisoarai (temesvári) angol konzul, valamint Kohn Rezső dr. csákovai ügyvédet, aki több évtizedes ottani működés után szintén nemrég vonult nyugalomba.

Negyven év nagyidő, még a történelemben is számottevő időszak — az 1900 óta elmúlt négy évtizedre éppenséggel áll ez a megállapítás — de annál nagyobb idő a négy X. az emberi életben. A negyven év előtti lelkes fiatalok táboraiból már csak ez a néhány tiszteletreméltó öreg fiskális harcol még mindig Justicia istenasszony diadaláért. Timisoarából (Temesvárból) azóta a Banat (Bánság) hatalmasat fejlődött metropolisza lett, ez a színes, élénk, drága város növekedett, gyarapodott, csodálatosan megszépült és ugyanígy bővültek a ma már száz-ezernyi lakosság igényei is. A lüktető élet sodra megduzzasztotta az egyes pályákat, a foglalkozási ágak valamikor szűk keretei kitágultak és természetes, hogy az előkelő szellemi pályák egyike, az ügyvédi hivatás is egyre több kitűnő képviselőt nyert. Így emelkedett az évek során ez a szerény szám háromszáznál is többre városunkban és ha egyszer megtörténne az a csoda, — amire azonban kevés a kilátás — hogy felperes leszek, igazán nem okoz majd fejtörést, hogy hol találjak jó ügyvédet. Legfeljebb nehéz lesz majd kiválasztani a sok jó közül — a legjobbat. Na de hát lehetek én valaha felperes? Ilyen esetre még azok a legöregebbek sem emlékezhetnek vissza.

(Gogo)

KAUKÁZIA

Az angol és francia lapok hetek óta írnak a Szíriában történt csapatösszevonásokról. Ezen katonai intézkedések célja az, hogy a Kaukázian levő orosz olajterületeket katonailag fenyegetse és alkalomadtán birtokba is vegye. Oroszország ezen katonai előkészületekre a Kaukázuson túl levő tartományokban rendkívüli intézkedésekkel válaszolt. Anglia és Franciaország re-

méli, hogy a török paktum alapján Törökország a Kaukázia elleni esetleges akcióban szintén résztvegy. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy Törökország az említett paktum záradékában határozottan mentesül az alól, hogy konfliktus esetében beavatkozzék akkor, ha az országot a Szovjetunióval való ellenségeskedésbe akarják bevonni.

A Batumtól délre levő terület régi háborús föld. A cári Oroszország bukása után, az 1920 évben Törökország birtokába vette a Karsz vidékét, miután Georgia, Örményország és Azerbejdzsán angol segítséggel önálló államoknak nyilvánították. Az 1921. évben azonban az orosz

Szovjet ezeket a területeket visszazserezte és ezzel visszakapta a fontos olajföldet is. Meg kell még említeni, hogy az oroszok a világháborúban vasutat is építettek Erzerum felé, amely lehetővé tette az oroszok győzelmét 1916-ban Enver pasa felett.

A Montparnasse keresztmetszete a háború második felében

Elárvult a híres Rotonde-kávéház, ahol valamikor történelmet kovácsoltak

Páris, március hó. Akkor, amikor történetünk lejátszódott, a Rotonde-kávéház földszintjéről még sötét, nyaktörős csigalépcső vezetett az elsőemeleti helyiségbe. Egy délután — igen boldog délután volt, távoli gyermekkorunk egyik délutánja — ezen a lépcsőn a kávéház groomja, rézpitykés formaruhába bújtatott gamin, lelkendezve rohant felfelé.

— Monsieur Uljanov!... A telefonhoz kérek!

A kiáltásra nem felelt senki. Az emeleti helyiség, a szorosan egymáshoz tapasztott asztalokkal, zsúfolva volt. A körbenfutó plüssdiványon százan meg százan szorongtak, mindenféle nációhoz tartozó emberek, akik egyszerre beszéltek a szájukkal meg a karjukkal és a világ összes idiómáiból a legátértelmebb, legnemzetközibb nyelvezavart alkották meg.

A fiú tehetetlenül állott az ajtóban, mert vékony, éretlen kiáltása elveszett a terem kósza zsi-vájában.

Végül az utolsó asztalhoz sietett. Monsieur Uljanov, a telefonhoz kérek! — mondotta egy kopasznak, aki egy szemüveges borzassal sakkozott. Uljanov miközben felemelkedett a helyéről, még egy lépést tett a futárral és gúnyos, diadalmas hangon kiáltotta:

— Sakk, kedves Bornstein, sakk! ... S azt hiszem, ezzel fel is adhatja a játszmát!

A kopasz Uljanov Lenin néven, a borzas Bornstein pedig Trockij néven vonult be néhány év múlva az orosz történelembe.

EGY HAJÓTÖRÖTT UR AZ ASZTAL MELLETT

Ugyanannál az asztalnál, ahol a kopasz Uljanov mester játszott a borzas Bronsteinnal szemben, még egy negyedszázaddal előbb egy nagyon szomorú férfi ült. Ezt az urat Chambord grófjához vagy Bordeaux hercegéhez, sőt — ha úgy tetszik — Ötödik Henriknek hívták s a trónt hívei úgy kipárnázták, hogy csak éppen bele kellett ülnie. Már a díszkocsi is elkészült, a carosse de gala, hogy ünnepelesen bevonuljon rajta Párisba. Ilyen pompás hintót még nem láttak a századok! Kerek 125.000 frankba került, ami — mai értékben — kétmillióért is többnek felel meg. A két ajtón Ötödik Henriknek arany címere ékelt, a négy sarkon ötvöztött ezüst lanternák csingöltek, az üléseket pedig arannyal áttört fehér selyem borította. Négy pár koromfekete paripát egy éven át idomítottak a fejedelmi processzió céljaira.

A chambordi gróf azonban nem jött. Váratta magát. Bántotta az ínyét, hogy a dinasztia fehér zászlója helyett továbbra is a republika háromszínű lobogója volt lengedezendő a középületek ormán. Nem. Addig nem foglalja el helyét ősei székében, míg a zászlótörvényt meg nem változtatják.

Valamivel utóbb meggondolta ugyan a dolgot, de ekkor már késő volt. Amíg Páris akarta őt, ő nem akarta Páris. S amikor ő akarta Páris, már Páris nem akarta őt.

A carosse de gala is milyen bitang sorsra jutott. A republika a díszes alkotmányt továbbadta a Barnum-cirkusznak s esténként éktelenül kifestett bohócok vonultak be a hintó habselyem ülésein a porondra, ugyanakkor, amikor Ötödik Henrik, a világ egyik legjelentéktelenebb polgáraként, helyet foglalt a Rotonde-kávéház asztalkájánál. Fénytelen pillantása végigfutott a többi asztalokon, majd a nagy tükörablakon át kisiklott a Montparnasse-boulevardra, hogy szemközt, a Dome-kávéház meg a Coupole-kávéház kavargásán akadjon meg. Micsoda világ ez! Csupa mozgás, kerengés, handabandázás, fecsegés, vitatkozás, féktelen hangzatok és vélemények szédítő szimfóniája. Bársonyruhás festők, kóchaju költők, nervózus bölcselkedők, muzsikuskok és színészek. Franciák és angolok, japánok és kínaiak, négerék és malgasok, magyarok és lengyelek, eh, mennyi lehetetlen náció, és mennyi rettenetes figura. Ez a köztársaság összeszedi a szélrózsa egész embercsapadékát! Fi done! El innen!

Felkelt az asztalka mellől, maga mögött hagyta Páris s visszavonult a várába, mindörökre, meghalni.

DIDEROT SZOBRA ALATT

Pedig, ha jól meggondoljuk, nem sok értelme volt a megvető visszavonulásnak. Mert a Montparnasse csak Ötödik Henrik Házának társadalmi magaslatából nézve oly gyűlevész forgatag. Egyébként egy országnak — s ez az ország éppen Franciaország volt — és a kerek világnak szellemisége formálódott ki a kávéházak örök füstjében és szüntelenül gőzölgő mokkája mellett. Ó, ez a mokka! Csak az oly kitűnő esprit, mint Paul Morand, ismerhette föl, hogy a fekete nedű újratemtette az emberiség kulturtörténelmét. Mert azelőtt, amíg a sötét tavernák mélyén az alkohol járta, a polgár ivott

és kurjantott. De az arabiai babszem megjelenésétől kezdve társalog, vitatkozik, töpreng és gondolkodik.

Persze, a montparnassei gyülekezet — bizonyos megítélés szerint — egy kissé kétes. Elvégre nem a térdszalagrend választmánya ez az együttes, mindenfajta jelenség benyithat ajtaján és senkitől sem kér erkölcsi bizonyítványt. De viszont légkörében még a semmirekellő pernahajder is kiművelődik és igényessé lesz.

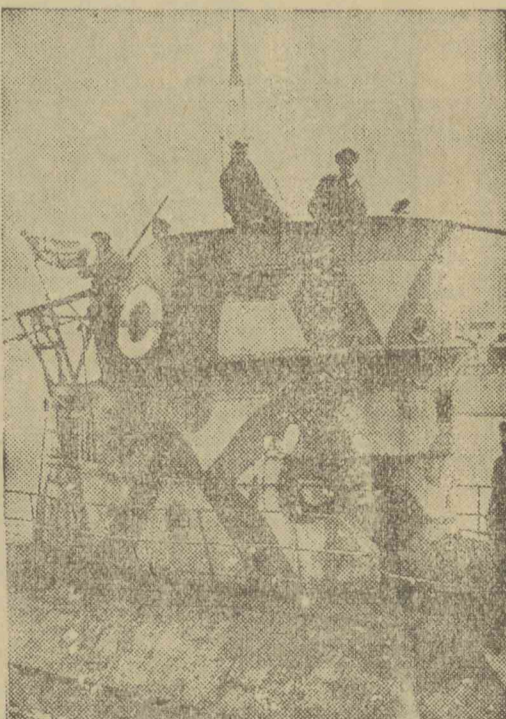
Szeptemberben, amikor a tragédia alászakadt a Fény Városára legelőször a Montparnasse dermedt meg. Finom és betegesen érzékeny szerkezet a szellemnek ez a nemzetközi Olympos-a, noctambul egyház, amely leginkább éjszaka tartja miséit. S éppen az éjszakát vették el tőle, elrendelvé, hogy a kávéházakat már éjjel előtt csukják be. Ó, megátkozott bohémnegyed! Csak ezt ne tették volna vele... Azt vették el tőle, ami létanyagát képezte, a füstöt, a moka csészét, a gőzt, a hangzavart, a gondolat édes bibéjét a hajnali fonnyadt kocsián, az alkohol fanyar párját s a fűrészpport, amellyel időnként behintették a kóbor álmodók összehordotta sarat és szemetet.

A FÉRT!

Afért-ről, egy nem új, de örökké aktuális dologról akarok ma szólni. Sokan ismerik, mégis mily kevesen iparkodnak vele jóbalenni. Pedig nagy kár! Mert Afért hálás teremtes, aki vele barátságot köt, bizvást bizhatik, hogy egy életen át őszinte, hű barátja lesz, barátja jobban, erőt adó a zord napokban. És igénytelen, nem kér különösebb ellenszolgáltatást: csak egy kis szeretetet.

Azt mondja a krónikás, hogy voltak boldogabb jóidők, midőn Afért honos volt majdnem minden kis hajlékban, ott élt az emberek között, egyengette útjukat a boidogság és siker felé. Egy régebbi orvosi könyv fejfájás, korai vénülés (apropos, hölgyeim!), migrén, meg korai öszülés ellen, meg egy egész légiónyi beteges-ideges tünet ellen csak Afért-et javalt. Ez, úgy hallottam mesélni, a mi családunkban is jól bevált háziszor volt s egy szavahihető ismerősöm mesélte, hogy Afért-et használt egy fukar, de agyafürt öreg zsugori csak azért, hogy hosszú-életű legyen a földön s túlélje valamennyi rokonát, — akik vagyonára, mint örökségre pályáztak — és sikerült neki amazok nem kis bosszúságára.

Mi tehát ez az Afért? Előveszem a lexikont, nem találok; fejem fáj: elmegyek a patikába s csodák-csodája, nehogy azt tessék gondolni, hogy... éppen ellenkezőleg: a patikus úr „máj-betegnézéssel” mogorván néz rám, mániákusan sokszor ismétli a szót, elővesz valami hatalmas könyvet, valami szörnyű okosat, mert minden

Német bűvárnaszád visszaérkezett a hazai kikötőbe. Ez a hajó legutolsó útja alkalmával 45.000 tonnányi ellenséges hajót süllyesztett el.

Egy ideig hőiesen ellenállott a Montparnasse furcsa népe. Amikor a redőnyök sírva, rozsdás nyirkossággal alágördültek az üveglablakokra, a háromlábú asztalkákat, a gueridonokat kihúzták az aszfaltra és ott tanyáztak, konokul, a megvakult Páris esős bakasinja alatt. De jött a fagy s fel kellett adniok a küzdelmet. A Rotonde, ahol Uljanov megkezdte, Ötödik Henrik pedig befejezte a történelmet, a Dome, ahol Ady is búsongott s az arabiai bab többi kápolnáit, amelyekben Victor Hugo, Goncourt, Cézanne, Zola, Baudelaire, Rodin és a többiek káplánkodtak, elárvult. Délutánonként már csak javarészt szalmaszöke, álmodó dán leányok ülnek a faszéssel fűtött terraszokon és merengő pillantással nézik a hadfiakat, akiket szakadatlan iramban önt és nyel újra el a szomszédos pályaudvar.

Hová tűntek a többiek? Nem lehet tudni. Ködlovagok világa volt a Montparnasse, szétfújta őket az őszi szél. Néhányan, a legkonokabbak, átszármaztak a Saint Germain-bulvárdra, ahol a Flore-kávéház fogadta be őket, mint Páris és az öt világrész esprítjének új központja. Éjjel után, amikor bezárják ezt a helyiséget is, kivonulnak az úttestre, amelynek közepén ott áll Diderot szobra. Körülülük a talapzatot és fojtott hangon továbbzajlik a vita. Fénytelen és kihalt ilyenkor Páris, sötét titánként magasodik az égbe az ezeréves székesegyház. A halhatatlan és nyughatatlan szellem vívódik a szobortalapzaton, száműzött és elhagyatva, dideregve a márciusi éjszakában s ziháló, gyöngéd zsolozsmája visszavisszaverődik az ódon templom faláról.

(M. I.)

szava úgy van írva, hogy még betűzni sem tudom s keresgél, lapozgat, izzad, fejté vakarja, gyanús szemekkel rámnéz, hosszan, mintha vesembe akarna látni, végre a kétségbeesés hangján tör ki: „kisasszony, k-é-rem neem tévedni betszik talán?!“ Nem, igazán nem, tréfálni tetszett, én nagyon is komolyan kerestem az Afértet, csak éppen mint amolyan kezdő: rossz helyen. Rá kellett jönnöm, hogy Afértet nem lehet pénzen vásárolni, azt ingyen adják mennybéli patikusok, nem csepegtető üvegeséből s nem írják rá valami nevet, amitől nyelve botlik s feje szédül az embernek, az van írva, hogy mentől többet!

Mentől többet, ez a varázsige, ez van bele-vevve a nagy természet miriádni megnyilatkozási formáiban, ezt sugározza vissza, ezt hirdeti örökértékű igéje a nagy természetnek: rossz ellen, betegség ellen és minden ellen, mi szívünkbe haragot, bosszúságot akar belopni; Afért legyen a gyógybalzsam.

Afért... Hogy lehet, hogy annyi sokan nem ismerik? Én egy érdekes epizódot olvastam, egyszer régebben. Egy sovány, igénytelen medikus, a nagyhírű bécsi egyetem növendéke, a vizsgáztató tanár előtt áll, kicsit zavart, nem jól tud megfelelni a kérdésre, a tanár ideges, türelmetlen, nagyon szigorú ember hírében áll, a vizsgaterem zsúfolásig telve s az atmoszféra — ahogy mondani szokás, — izzó volt. Első kérdés nem sikerül, második sem túljól, még egy kérdés... az utolsó s ha ez sem sikerül, akkor...

Elhangzik az a bizonyos harmadik kérdés, egy nagyon „fogás”, a medikus egy-két pillanatra révetegen áll, gondolkodik, majd hirtelen veszi kalapját, mélyen megemeli a tanár előtt, „ázatos szolgáját” köszön, miközben kissé gnóm-szerű arca iszonyatos grimaszt vág s indulna ki- felé. A tanár szigorú hangon utána szól, megállítja, valami nem egészen hízogó dolgot mond neki, a medikus szétterjesztett karokkal áll s mentegetőzne, ekkor már nem a tanár tekinté-lye, hanem a kacaj az úr, hatalmas hatotába tört ki az egész terem.

— Hát, hogy akar maga majd gyógyítani, szerencsétlen ifjú? — kérdezte a „szigorú” úr s a medikus, a mai világhírű nagy gyógyász, Wagner Jauregg, mert ő volt a sovány medikus, rámutatott a nevető tömegre:

— Így, tanár úr!

Amióta ezt olvastam, nem tudok szabadulni a vágytól, hogy az emberi kategóriákat ne a sanyarú Vendei és a Csupajókedv szerint állítsam fel, mint olyanokat, amelyek a népi összeség, a társadalom szempontjából hasznosak, vagy kevésbé azok.

Ezért és ezen meggondolásból kiindulva kívánom, hogy minden ember találja meg lelke mélyén azt a forrást, ahonnét mindenki annyit merithet az Afért éltető nedűjéből, amennyi épenséggel kell a földi boldogsághoz, mert erre joga van minden embernek, mert erre születünk, csak ismerni kell az utat, mely elvezet oda.

Ykasc Tigran

KÖZGAZDASÁG

Kisiparosok mentesültek az árelenőrzési bejelentés alól

A csütörtökön kiadott miniszteri rendelet részletes ismertetése

A termelés fokozásáról és az árelenőrzésről szóló március 4-iki törvény alapján történő bejelentések határidejét a nemzetgazdasági minisztérium, — mint azt a Déli Hírlap megírta — április 10-ig meghosszabbította. Ismertettük röviden a minisztérium rendeletét, amelyben részletezést nyer, hogy kik mentesülnek a bejelentés benyújtása alól.

A termelés fokozásáról és az árak ellenőrzéséről szóló törvény végrehajtási utasítása a hivatalos lapban még nem jelent meg. A bucarestii „România” c. lap azonban teljes szövegében közli már a végrehajtásra vonatkozó rendeletet, a mely így hangzik:

I. szakasz. Az 1940. március 4-iki 713. számú rendelet-törvény 12. és 20. szakaszában előírt bejelentések megtételére nincsenek kötelezve az alábbi nagykereskedők és iparosok:

1. Azok a kisiparosok, akik az 1936. április 30-iki, az ipari képesítésről szóló 93. számú törvény értelmében legfeljebb 10 alkalmazottal, vagy 20 lóerős géppel dolgoznak.

2. Azok a nagykereskedők, akik kicsinyben is árusítanak és cégbejegyzésük úgy a nagybani, mint a kicsinybeni árusításra szól, a 713/1940. számú rendelet-törvény értelmében kicsinybeni kereskedőknek tekintendők és nincsenek kötelezve a törvény 20-ik szakaszában előírt bejelentések megtételére.

3. Az állami egyedárúság (monopol) tárgyát alkotó termékeket előállító iparvállalatok és ezek eladásával foglalkozó kereskedők.

4. Sör- és sörélesztőgyárak és nagykereskedők, bor- és pálinkatermelők és nagykereskedők.

5. Az állami kezelésben működő iparvállalatok és ezek termékeinek eladásával foglalkozó nagykereskedők.

6. Az ipari szesz és termékei, valamint a rum, likőr és pezsgőgyárak és nagykereskedők.

7. A kenyér és sütemény, kétszersült, csokoládésostya, stb. gyárak.

8. A cukorka- és csokoládégyárak és nagykereskedők.

9. A mezőgazdasági és szőlészeti iparvállalatok és nagykereskedők, valamint az állat és baromfitenyésztők.

10. Az ásványvíz-, limonádé- és szikvizgyárak és kereskedők.

11. Nyomdák, könyv- és lapkiadóvállalatok, könyv- és papírnagykereskedők.

12. Szén-, homok-, kavics-, kő- és márványbányák, a petróleumipar és finomítók.

13. Villany- és gázipari vállalatok, valamint a természetes és folyékony gáz kihasználása.

14. Temetkezési cikkek és művirágygyárak és kereskedők.

15. Kertészetek és virágüzletek.

16. Bútor- és tükörgyárak és nagykereskedők.

17. Illatszergyárak.

18. Gyermekekjátékgárak és nagykereskedők.

19. Művészeti cikkek gyárak és nagykereskedők.

20. Szalag-, zsinór- és gombgyárak.

21. Ernyő-, bot-, csont-, bakelit- és galelit. cikkek gyárak és nagykereskedők.

22. Ékszergyárak és kereskedők.

23. Szőnyeg- és nemzeti hímzés gyárak és nagykereskedők.

24. Kalap-, kesztyű-, fűző- és divatcikkgyárak és kereskedők.

II. szakasz. Azon iparvállalatok és nagykereskedők, akik a rendelet alapján mentesülnek a törvény 12. és 20-ik szakaszában előírt bejelentések megtételére alól, továbbra is a törvény hatálya alatt maradnak az árú árának ellenőrzése valamint a törvény összes egyéb rendelkezései tekintetében.

III. szakasz. Az iparvállalatok csupán a nagybani eladási raktáraikban és üzleteikben lévő cikkek tartoznak bejelenteni.

A 12-ik szakasz értelmében az iparvállalatok nyersanyag gyanánt csak azokat a cikkek jelentik be, melyeket gyártmányvá feldolgoznak.

A 20. szakaszban említett nyersanyagokat félgyártmányokat és gyártmányokat, valamint a

20-ik szakasz a) és b) pontjában említett árúkat csoportonként és kategóriánként, mennyiségileg kilogrammban, méterben, literben vagy darabban, természetük szerint, kell feltüntetni, anélkül, hogy részletesen kellene megjelölni minden fajta cikket.

Minden egyes bejelentett kategória össz-árát tüntetendő fel.

A vevők címeit csak akkor kell bejelenteni, ha azok viszonteladók.

Azon iparvállalatok, melyeknek több termelési központjuk s azon nagykereskedők, kiknek több fiókjuk van, összesített kimutatást készítenek, csoportosítva, s azt akár főszékhelyükön, akár a fiók székhelyén adják be.

A bejelentések minden hónap 1. és 10-ik napja között nyújtandók be, az előző hónap utolsó napján lezárt üzletek figyelembevételével készítenendők.

== Meg kell kezdeni a tavaszi munkálatokat. Bucurestiből jelentik: A tavasz most már kétségkívül megérkezett, a termőföldek pedig várják megmunkálójukat. Az idő nem vár és nagy szükség van arra, hogy a tavaszi mezői munkálatokat már most megkezdjék, mert az elmulasztott napokat igen nehéz bepótolni. A gazdáknak mindent el kell követniük, hogy az idő ne okozzon meglepetést számukra és terménycsúfjeik ne maradjanak üresen. Azok, akik az őszi folyamán nem hozták rendbe földjeiket, igyekezzenek most rendbeszedni, mert megtörténhetik az is, hogy a tavasz folyamán nagy esőzések lesznek, vagy korán beköszönt a nyári meleg, ami egyformán akadályozza a mezői munkát, főleg pedig a szántás-vetést.

(=) Ma is láttamoztathatók a pénzügyigazgatóságon a szerződések. Április elsőjével a legtöbb szerződést megújítják, vagy új szerződéseket kötnek. Eppen ezért a bevételi és kifizetési pénzügyigazgatóság pénztára ma, vasárnap délután is nyitva lesz, hogy a szerződéseket láttamoztassák és az illetéket befizethessék.

== Valuták hivatalos árfolyama. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti): Holland forint 74.93—76.80, belgas 23.94—24.56, angol font 567.87—582.08, dollár 141.10—143.17, francia frank 3.24—3.31, cseh korona 4.68—4.77, svájci frank 31.67—32.50, szlovák korona 4.68—4.77. Ezekben az árfolyamokban a harmincnolc százalékos felár is bennfoglaltatik. A következő árfolyamok felár nélkül értendők: drachma 0.99—1 és 1.60—1.62, dinár 2.89—3.05, német márka 40.50—41.50 és 49—50, pengő 26.50—27, olasz lira 7.17—7.18, leva 1.60—1.68, zloty 0—19.

(=) A pékek és hentesek nem esnek az új törvény alá. Timisoara (Temesvár) város gazdasági hivatala 10.846 szám alatt március hónap 26-án kelt írástában értesítette a timisi (temesi) élelmiszeri céh vezetőségét, hogy a március hó 4-iki új árelenőrzési törvény nem vonatkozik a pékipari és hentesipari munkaadókra. Ezek az iparosok továbbra is az 1939 évi november 18-án megjelent törvény rendelkezései alatt maradnak és rájuk nézve minden hónap 1—5 és 15—20 napjai között benyújtandó helyzet- és árjelentés marad érvényben.

A DÉLI HIRLAP BUCURESTIBEN

a következő kioszkokban kapható:
Calea Victoriei és Bdul Elisabeta sarok
Calea Victoriei és Bdul Academiei sarok
Str. Lipscani, az Elite kávéházzal szemben
Str. Academiei, Union és Stanescu szállodák-
kal szemben
„Carpati”, Esplanade szállodával szemben
„Literatura”, Calea Victoriei

A petróleum, cement és fém új fogyasztási illetéke hétfőn életbelép

A pénzügyminiszter 563.274—940. szám alatt rendeletet adott ki, amelyben közli, hogy 1940 április elsőjei hatállyal életbe lép többek között az a törvény is, amely a petróleumtermékekre, a cementre és egyes fémárúkra új fogyasztási illetékeket állapít meg. A törvény értelmében a fogyasztási illetékeket a következőképpen emelik: Petróleumtermékek: Gazolin és a 0.785-ig terjedő sűrűségű benzol kg-ja után 7.50 lei, Finomított vagy párolt petróleum, amelyet nem világítási célokra használnak fel, kg-ja után 2 lei. Motorin (0.831—0.900-ig terjedő sűrűséggel) kg-ja után 2 lei. Pakura (maradék) kg-ja után 0.35 lei. Cement: A cement után fizetendő fogyasztási illetéket kilogrammonként 0.50 leire emelik. Fémipari termékek: Hengerelt vas (amely az 1034. és 1035—1043. vámtételekben szerepel: drót, kereskedelmi vas, vasbeton) kg-ként 0.95 lei. Hengerelt vaslemez 2—5 milliméterig 1.30, 2 milliméteren alul 0.7 milliméterig 1.30 és 0.7 milliméteren alul 1.30 lei. Egészségügyi célokra felhasználható, esetleg zománczott öntött vascsikkek, amelyek az 1089. vámtétel alatt szerepelnek, kg-ként 2.20 lei. Öntött vasüstök, kályhák, amelyek az 1093. vámtétel alatt szerepelnek, kg-ként 1.30 lei. Radiátorok, amelyek az 1094. vámtétel alatt szerepelnek, öntöttvasból kg-ként 1.30 lei, kovácsolt vasból 3.50 lei.

== A dunărei (dunai) hajózás megindulása óta emelkedik a tengeri ára. A dunărei (dunai) hajóforgalom megindulása nyomán számos üzletkötés történt a kikötőkben. Főleg kukoricát keresetek, amiből több, mint 100.000 tonnát adtak el az utóbbi napokban. Teljesen száraz árúért (legfeljebb 15 fokos nedvesség) 46.500 leit is fizettek uszályra rakva és 42.000—42.500 leit Curtici (Kürtös), vagy Oraseni (Bucovina) határállomáson. Kukoricát főleg Németország, Itália, Magyarország és Szlovákia vásároltak. A búzapiacra szintén élénkesség mutatkozik. Számos üzletkötés történt a belföldi fogyasztás céljára, jó árúért (78—3) 58 ezer leit fizettek Brajlában. Rozsot Németország és Itália vásárolt. Jobb minőségű (69/70—4) árúért 53.000 leit is fizettek.

(=) Csendes a bányási gabonapiac és az üzleti forgalom csekély, mert csak a gabonaneműek iránt mutatkozik kevés kereslet. A piaci árak a következők: búza 580, tengeri 435, korpá 330, zab 550, muharmag 1050, napraforgómag 950, tökmag 1500, árpa 520 lei százkilónként. A lóheremag 40 és a lucernamag 62 lei kilónként.

== Semmitőszéki döntés az alkalmazotti fizetés elsőbbségéről. A semmitőszék döntött a munkaszerződési törvény 71. szakaszának alkalmazása tárgyában, amely az alkalmazott elsőbbségi jogáról intézkedik a munkaadó csődje esetén. A perben a Berkovitz-bank egyik volt alkalmazottjának a csődöt megellen támasztott igényéről volt szó. Az ilfovi törvényszék a hátralékos fizetésből csak a két havi fizetésnek privilégiumát ismerte el, míg a semmitőszéki határozat szerint az alkalmazott teljes követelése elsőbbségesen fizetendő ki a csődtömegből a rendes hitelezők követelését megelőzően.

== Az adó leírásához elegendő az üzlet tényleges megszüntetése. A bucarestii ítéltábla olyan döntvényt hozott, amely ellenkezik az adóleírások körül követett eddigi gyakorlattal. A pénzügyigazgatóság valamely cég adózásának megszüntetéséhez megkívánta, hogy a cég bejegyzése a kamaránál töröltessék. Az egyik bucarestii pénzügyigazgatóság ennek hiányában elutasította a Rudolf Theiler-cég adómegszüntetési kérését. A bucarestii ítéltábla VI. tagozata helyt adott az adózó felfolyamodásának és kimondotta, hogy a kereskedelmi üzlet folytatásának megszüntetése bármilyen módon igazolható, még akkor is, ha a cégkönyvből való törlés nem történt meg. Az egyenesadó törvény 92. szakasza ugyanis csak az „üzleti tevékenység felhagyásáról” beszél. A későbbi miniszteri utasítások törvénybe nem foglaltattak és az ítéltábla szerint figyelembe nem vehetők.

(=) A KENYÉR ÁRA APRILIS HÓNAPBAN. A királyi helytartóság mellett működő árelenőrző bizottság — mint jelentettük — megállapította a kenyér maximális árát április hónapra. Ennek alapján városunkban a kenyér árak a következő hónapban ezek lesznek: A félbarna kenyér kilója 10.50 lei volt és ezt a bizottság felemelte 11 leire. A fekete kenyér 7 lei volt és ezután is ennyi marad. Az egyik közleményben megjelent 9.50 lejles kenyér nem volt és nem is lesz áprilisban sem. A fehér kenyér nem esik maximálás alá, annak árát a mindenkori listáraktól függően állapítják meg.

Az ország kivitelének 42 százaléka a petróleumra esik

Tavaly a petróleumexport közel egyharmada Németországba irányult

A nemzetgazdasági minisztérium most készítette el és tette közzé Románia 1939. évi petróleumkivitelének adatait, amelyek a kőolaj körül zajló vita miatt élénk érdeklődést keltettek.

Románia az elmúlt évben 4.170.000 tonna kőolajterméket szállított külföldre, 317.000 tonnával kevesebbet, mint 1938-ban.

Németország, Csehszlovákiát is beleszámítva, 1938-ban 999.000 tonna román kőolajat vásárolt. Ez a mennyiség 1939-ben 286.000 tonnával növekedett. A növekedés egy év alatt kerekén 29 százalékos.

Az angol birodalom 1938-ban 577.000 tonna román kőolajat vett igénybe, tavaly pedig

67.000 tonnával többet. A növekedés kerekén 12 százalékos.

Az 1939. évi román petróleumkivitel 31 százalékat Németország, 15 százalékat Anglia, ugyancsak 15 százalékat Olaszország, 9 százalékat Franciaország, 4 százalékat Magyarország, további 4 százalékat Jugoszlávia, 3 százalékat Belgium vásárolta fel, míg 19 százaléka a többi államok között oszlott meg.

Érdeemes megemlíteni, hogy Románia 1939 évi összkivitele 26.809 millió leire rugott, amelyből 11.225 millió lei, vagyis 42 százaléka a petróleumtermékekre esett. Gabonaneműekből mindössze 7210 millió lei, fakivitelből 2530 millió lei bevétele volt az országnak.

A Magyar Gazdasági Egylet közleménye

Az állattenyésztő egyesületekről

Azokban a községekben, amelyeknek gazdái adnak valamit arra, hogy az állatállomány győntető, jó testalkatú, hasznosító és a szemet is gyönyörködtető állatokból álljon, az emberek büszkék a község jól megválasztott apaállataira. És ha egy előadás, vagy tanfolyam során megkérdézzük tőlük, hogy hát mik is egy község állattenyésztésének legfőbb feltételei, akkor habozás nélkül azt fogják válaszolni, hogy a jó apaállatok és a növendékek gondos felnevelése, helyes takarmányozása.

Ez a felelet igaz, de nem teljes. Először is azt, hogy milyen legyen a jó apaállat, sokkal nehezebb eldönteni, mint ahogy legtöbben hiszik.

Sok gazda büszke a gyakorlott jó szemére, a mellyel egy pillanat alatt meg tudja állapítani egy állat testi formájának összes fogyatkozásait, fajtajellegének meglévő vagy hiányzó bélyegeit.

Amde van egy igen fontos tulajdonság, amelyet a legjobb szemű állattenyésztő sem láthat meg: ez az átörökítő képesség. Hiába gyönyörködtek minket egy apaállat tökéletes formáival, ha későbbi használatára során azt kell megállapítanunk, hogy ezeket a tökéletességeket az utódok nagy része nem örökölte. A testformákon kívül a belső tulajdonságok (termékenység, ellenálló szervezet, munkabírás, tejlőképesség, hizékonyság, stb.) átörökítő képessége is igen fontos. Mindezekre nézve találunk ugyan az állatokon olyan jeleket, amelyek valószínűvé teszik, hogy utódai örökölni fogják ezeket a tulajdonságokat, de ez a valószínűség még igen távol van attól, hogy bizonyosság, vagy legalábbis 80-90 százalékos valószínűségnek vehessük.

Különbséget kell tennünk egy állat külső megjelenése és belső átörökítő képessége között. Az előbbi a gyakorlott szem egyszerű ránézéssel is jól megítélhető. Az utóbbinak helytálló megítélése sokkal körülményesebb.

Van egy régi jó magyar közmondás: „nem esik messze az alma a fájától.” Egy másik: „Nézd meg az anyját, vedd el a lányát.” Ezen az alapon már többet megtudhatunk tenyésztésünk értékéről. Ha ismerjük apjukat-anyjukat, és azoknak hasznos tulajdonságait: egészséges, erős testalkatukat, jó tejlőképességüket, hizékonyságukat, stb. akkor joggal remélhetjük, hogy ezek az utódokban és azok utódaikban is ki fognak ütközni.

De erre csak ritkán van alkalmunk a mi viszonyaink között. Ismerjük szomszédaink állatait, de amikor apaállatot vásárolunk messze földről, vagy nőstény állatot valamelyik piacon: ugyan mikor van arra alkalmunk, hogy apját-anyját meglássuk, vagy ha kivételképpen meg is mutatják, miből ítéljük meg, hogy milyen használati értékek lakoznak bennük?

Sőt még akkor is, ha valamelyik jó tenyésztőből veszünk állatokat és a törzskönyv adatait meglát-hatjuk és meggyőződhetünk arról, hogy kiszemelt állatunk szüleinek milyen fejlődési, hasznosítási adatai vannak, még akkor is csak azt tudtuk meg, hogy milyen hasznót hoztak gazdájuknak, de azt, hogy ezt a hasznót utódaik útján azok megvásárlói is élvezni fogják, még mindig csak meglehetősen kis valószínűséggel olvashatjuk ki a törzskönyv rovatából.

A jó átörökítő képességnek legbiztosabb megállapítása nem az ősök élet-adatainak megismerése útján történik, hanem az utódokban megnyilvánuló hatás vizsgálata útján.

Igen ám, de egy fiatal tenyészállatnak még nincsenek utódai. Így tehát a vizsgálatnak ez a módja csak akkor következhetik be, amikor az állat talán már végleg levitézlett. Így hát az utóvizsgálat alap-

ján történő tenyészértékmegállapítás csak „eső után kőpönyög” — mondhatná valaki.

De nem egészen így áll a dolog. A megvásárolni szándékozt fiatal állat utódait nem érthetjük. De igenis van mód arra, hogy szemlét tartunk az állat szüleinek többi utóda fölött. Tehát a testvérek fölött. És ha azt tapasztaljuk, hogy a testvérek tulajdonzó többsége értékes tulajdonságokat örökölt, akkor tudni fogjuk, hogy a szülők átörökítő képessége jó volt és ennek alapján most már sokkal nagyobb valószínűséggel remélhetjük, hogy a szóban levő fiatal állat átörökítő képességében sem fogunk csalódni.

Igy hát a korszerű állattenyésztési tudomány oda módosítja a régi közmondást, hogy: „olyan messze gurul egy alma a fájától, amilyenre a többi” (azaz: síma földön nem messzire, hegyoldalban bizony néha a völgyig meg sem áll).

De ha már az is nehezen érhető el, hogy egy állat szüleit megismerjük, mennyivel nehezebb nagy számú egész- és réltestvéreit felfedeznünk és róluk hitelt érdemlő adatokat szerezniük.

Mi tagadás, nem könnyű dolog biz' ez. De nem is lehetetlen. És hogy miképpen valószínűsíthető meg, azt majd a jövő vasárnapi közleményünkben fogjuk előadni.

Elvi döntés elmaradt szabadságidő kétszeres megfizelése ügyében

Az elmaradt fizetéses szabadságok kártérítési kérdésében ezideig meglehetősen bizonytalanság állott fenn. Az egyes bírói fórumok is ellentétes döntéseket hoztak. Most elvi jelentőségű ítéletet hozott az oradeai (nagyváradi) törvényszék polgári tanácsa.

A törvényszéki határozatra Boros Imre városi alkalmazott pere szolgáltatott alkalmat. Boros 1934-ben foglalta el állását a városi kataszteri hivatalnál. Díjazását a város munkásalapjaiból fizették. De néhány év múlva, 1938-ban, 14 napos előzetes felmondással, elbocsátották állásából.

Boros Imre ekkor négy havi felmondási jog ismeréséért és az utóbbi 3 évben ki nem adott szabadságának kétszeres kifizetéséért kártérítési pert indított a munkabírószágon. A város azzal védekezett, hogy Boros nem a munkatörvény, hanem a köztisztviselőket illető törvény intézkedése alá tartozik, mivel — napidíjas jelleggel — ideiglenes köztisztviselőként volt alkalmazva. A felperes ezzel szemben igazolta, hogy nem kinevezett köztisztviselő, hanem csupán alkalmazott volt, aki hivatali esküt sem tett, sem pedig a nyugdíjpénztár számára nem eszközölték levonásokat a fizetéséből. Megbetegélyező tagsági díját is a város fizette érte, ami igazolja magánalkalmazott voltát.

A munkabírószék 3 hónapi felmondási időt és 3 évre visszamenőleg a ki nem adott szabadság kártérítéseként az arra az időre járó fizetésével egyenlő kártérítési összeget ítelt meg Boros Imrénak. Boros azonban felülvizsgálati kérést adott be a törvényszékhez.

A kérelemnek a törvényszék helyt is adott s a várost arra kötelezte, hogy az elmaradt szabadságok fejében a megfelelő időre esedékes fizetés kétszeresét folyósítsa, kártérítésként.

Az elvi jelentőségű bírói határozat szerint ugyanis, ha a munkaadó nem adja ki alkalmazottjának a törvényes szabadságot, úgy a munkatörvény 50. szakaszának első bekezdése alapján kétszeres fizetéssel egyenlő kártérítési összeg jár, amelybe nem számítandó be a megszolgált bér.

SPORT

A mai sportprogram

Városunkban ma, vasárnap csak egy B-liga bajnoki mérkőzést játszanak le. Az Electrica csapata a mediási (moggyesi) Sparta együttesével küzd a bajnoki pontokért. A mérkőzés az Electrica-pályán lesz. Ezenkívül még két érdekes barátságos mérkőzést is lebonyolítanak. Az Electrica-pályán délután fél öt órakor a Ripensia az UDR csapatával játszik, míg ugyanakkor a RGMT-pályán a Kadima az aradi Hakoah együttesét látja vendégül. A kerületi bajnokság első osztályában ma a következő mérkőzések szerepelnek műsoron: Politechnica—Vulturii délután három órakor a Politechnica-pályán. Fratelia—CFR délután négy órakor a Fratelia-pályán. Progresul—Rapid délelőtt tizenegy órakor a Politechnica-pályán. Patria—Banatul délután négy órakor a Rapid-pályán. A második osztályban pedig a Fortuna—Juventus bajnoki mérkőzést játszzák le délelőtt tizenegy órakor a Rapid-pályán.

Sporthírek minden felől

Egy ismeretlen sportember 5000 leles jutalmat tűzött ki a válogatott csapat tagjai részére. Egy fővárosi sportember, aki nem akarta magát megnevezni, közölte az egyik fővárosi sportlap szerkesztőségével, hogy fejenként 5000 leles jutalomban részesíti a válogatott tagjait, ha megnyerik a jugoszlávok elleni mérkőzést.

Hetven éves kerékpárversenyző. Schröder Károly, a németek egyik legrégebbi kerékpárversenyzője, a napokban töltötte be hetvenedik évét. A hamburgi kerékpárosok nagy ünnepségen részesítették őt ebből az alkalomból és elkísérték mindennapi 40 kilométeres kerékpározására — Hamburg körül.

A magyar—német Barátság Kupa tör. és kardverseny április 6. és 7. napjain kerül eldöntésre Budapesten. A németek már levélbeli értesítést küldtek a versenyre vonatkozólag és már ki is jelölték a tör. és kardcsapatukat. A kardcsapat tagjai: Eisenecker, Loser, Wahl, Leiser J. és Fascher. A tör. csapat tagjai: Eisenecker, Lipscher, Loiser és Adam. A magyar csapatot csak közvetlenül a verseny előtt fogják kijelölni. A jövő hét folyamán még kardban és törben is lesz válogató verseny.

Három belga csúcseredmény egy versenyen. Chapelie, a belgák kiváló hosszútávfutója a brüsszeli Heysel-stadionban rendezett atlétikai viadalon 20 m.-en 1:06.8-as, 25 km.-en 1:25.54-es idővel, az 1 óras futásban pedig 18.242 méteres teljesítményével új belga csúcseredményt állított fel.

Az Unirea Tricolor csapata Bradon. Az Unirea Tricolor csapata vasárnap Sft. Gheorghe (Sepsiszentgyörgyön) játszik barátságos mérkőzést az Oltul együttesével. Az obori csapat a görög keleti húsvét első ünnepére Bradra kapott meghívást, ahol a jóképességű Mica-val már össze erejét.

A német játékosnők bucarestii bemutatója. A német hölgyválogatott tagjai nagyszerű bemutatón vettek részt Bucarestiben. Az eredmények: Schultz német—Kolozsvári román 21:15, 21:16. Kolozsvári Sári fardtan és a nagy mérkőzésen bekövetkezett hibáján kívüli vereség miatt kedvetlenül játszott. Pritzi német—Bussmann német 21:12, 17:21, 21:11. Vegyes-párosban: Pritzi német, Hagivasiliu román—Bussmann német, Vladone román 21:19, 19:21, 21:17. Ezenkívül volt egy férfi-egyes is: Vladone—Hagivasiliu 22:24, 21:19, 21:18.

DÉLI HIRLAP
autmosta telefon száma: 28-10

Jívan az ifjúsági válogatottban. Az aradi Gloria fiatal játékosát a szövetségi kapitány beállította a jugoszláv ifjúsági válogatott elleni román csapatba. Ebből kitűnik, hogy a legtöbb válogatott játékost az aradi Gloria adja a válogatott csapatoknak.

Több B-osztályos mérkőzés halasztást szenved. Tekintettel arra, hogy az aradi Gloria, az Universitatea, az FC Ploesti és a Crisana játékost adnak a válogatott csapatok részére, a vasárnapra kisorsolt mérkőzéseik elmaradnak. A Gloriának tudvalevően Aradon kellett volna játszania a Jral ellen.

Amerika legjobb teniszesei. Az amerikai tenisz-szövetség összeállította a legjobb teniszcsergályosok névjegyzékét, amely a következő: Rigs, Parker, Ic Nil, Van Horn, Sabin Cook, Grant, Miloy, Hant és Prussov.

Műkorcsolyaverseny Berlinben. A berlini sportpalotában idényszáró műkorcsolyaversenyt rendeztek. A párosban a világbajnok Herber—Beier-pár nagyon nehezen és eltérő bírói ítélettel tudott csak győzni a nagyszerű bécsi Pausin-testvérpár ellen. Az eredmény: 1. Herber—Beier 11.7 pont, 8. helyezési szám. 2. Pausin-testvérek 11.6 pont, 14. helyezési szám. 3. Koch—Noack 11.4 pont, 20. helyezési szám.

A Magyarország körüli kerékpárverseny távja 1065 kilométer. A Magyarország körüli idei körverseny teljes távja 1065 kilométer lesz s naponként a következőképpen oszlik meg: I. nap: Budapest—Rozsnyó 227 kilométer. II. nap: Rozsnyó—Ungvár 192 kilométer. III. nap: Ungvár—Debrecen 234 kilométer. IV. nap: Debrecen—Hódmezővásárhely 203 kilométer. V. nap: Hódmezővásárhely—Budapest 212 km.

Rádió

VASARNAP, MARCHIUS 31.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 11.30: Szimfónikus zene. 13: Időjelzés, vizállás, elemzés. 13.03: A Diniu zenekar hangversenye. 13.20: Időjelzés, látványosságok, művészeti és kulturális hírek. 13.30: A hangverseny folytatása. 14: Hírek. 14.20: A hangverseny folytatása. 14.50: Különböző közlemények. 15: Gazdasági tanácsok és hírek. 15.15: A falu órája. 16.15: Katonai előképzés órája. 16.30: Hanglemezek. 17.15: A munka és jókedv órája. 18.15: Időjelzés és időjárás-jelentés. 18.17: Fuvószene. 19: A hét. 19.15: Ének-kari számok. 19.45: Felolvasás. 20.05: Énekszámok. 20.25: Énekszámok. 21: Romeo és Julia. Hangjáték. 22.10: Sporthírek. 22.30: Hangjáték. 23: Tánclemezek.

Budapest I. 9: Ébresztő. Majd: Hanglemezek. 9.45: Hírek. 11: Egyházi ének és szentbeszéd. 12.15: Evangélikus istentisztelet. 13.20: Időjelzés, időjárás-jelentés. 13.30: Budapesti Hangverseny Zenekar. 14.45: Hírek. 15: Hanglemezek. 16: Közvetítés a mezőgazdasági kiállításról. 16.45: Cimbalomkettős. 17.10: Magyar tánclemezek. 17.30: Magyarország—Svájc labdarugómérkőzés közvetítése. 18.25: Hírek. 18.45: Előadás. 19.10: Cigányzene. 19.45: „Április bolondja.” Felolvasás. 20.15: Hírek. 20.25: Zongorahangverseny. 20.55: Sportered-

mények. 21: „Wesselényi.” Hangjáték három részben. 22.40: Hírek. 23.10: Jazz-műsor. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Cigányzene.

Budapest II. 12: Hanglemezek. 13.05: „Levente rádiófélóra. 16.05: Szalónötös. 17.30: Katonazene. 19.50: Cigányzene. 20.30: Előadás. 21: Hírek. 21.25: Zongorahangverseny. 21.55: Cigányzene.

HÉTFŐ, APRILIS 1.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, időjárás, vizállás-jelentés, gazdasági és egészségügyi tanácsok. 12.10: A Predescu zenekar hangversenye. 13.20: Időjelzés, látványosságok, művészeti és kulturális hírek, sportközlemények. 13.30: Hanglemezek. 14: Hírek. 14.20: Énekszámok. 14.40: A Fania Luca zenekar hangversenye. 15: Különböző közlemények. 19: Időjelzés, időjárás-jelentés. 19.02: Irodalmi krónika. 19.17: Hanglemezek. 19.50: Magyar nyelvű hírek. 20: Felolvasás. 20.20: Tánczene. 20.45: Hírek. 21: Előadás zenével. 22.10: Sporthírek. 22.30: Énekszámok. 22.50: Hanglemezek. 23.45: Idegennyelvű hírek.

Budapest I. 7.45: Ébresztő, torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 13.10: Hegedűhangverseny. 13.40: Hírek. 13.55: Énekhangver-

seny. 14.30: Szalónzene. 15.30: Hírek. 17.15: Diák-félóra. 17.45: Időjelzés, időjárás, hírek. 18.00: Hírek. szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Közvetítés a Zeneművészeti Főiskola nagyterméből. 19.00: Elbeszélés. 19.20: Sramli zene. 19.50: Előadás. 20.15: Hírek. 20.25: Három vidám egyfelvonásos. 21.30: „Mosolygó muzsika.” II. rész. 22.40: Hírek. 23.10: Cigányzene. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.25: Magyar tánclemezek.

Budapest II. 19.20: Német nyelvtanítás. 19.50: Cigányzene. 21: Hírek. 21.25: Felolvasás. 21.55: Hanglemezek.

KEDD, APRILIS 2.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, időjárás, vizállás-jelentés, gazdasági és egészségügyi közlemények. 12.10: Hanglemezek. 13.20: Időjelzés, időjárás-jelentés, különböző közlemények. 13.30: Hanglemezek. 14: Hírek. 14.20: Xilofonszámok. 14.40: Népzene és népdalok. 15: Különböző közlemények. 19: Időjelzés, időjárás-jelentés. 19.02: Orvosi krónika. 19.17: Énekszámok. 19.35: Cselló és zongoraszmok. 20: Magyar nyelvű hírek. 20.10: Felolvasás. 20.25: Énekszámok. 20.45: Hírek. 21: Szimfónikus zene. 22.10: Sporthírek. 22.30: Hanglemezek. 23: Hanglemezek. 23.45: Idegennyelvű hírek.

Budapest I. 7.45: Ébresztő, torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Divattudósítás. 13.10: Hanglemezek. 13.40: Hírek. 14.30: Katonazene. 15.30: Hírek. 17.10: Asszonyok tanácsadója. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Cigányzene. 18.40: Előadás. 19.20: Előadás. 19.50: Hanglemezek. 20.15: Hírek. 20.30: „Gioconda.” Dalmú négy felvonásban. 21.25: Felolvasás. 22.15: Hírek. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Cigányzene.

Budapest II. 18.15: Ruszin hallgatónak. 18.50: Mezőgazdasági félóra. 19.50: Francia nyelvtanítás. 20.30: Előadás. 21: Hírek. 21.25: Magyar tánclemezek. 22.20: Előadás.

Európai magyarnyelvű hírszolgálat: 18.15: Bécs. 18.30: Prága (Reichsender Böhmen 269.5 m. RH 31 m.) 18.50: Pozsony (298.8 m.) 18.50: Pozsony. 20: Prága (Reichsender Böhmen 269.5 m. RH 31 m.) 20: Toulouse (328.6 m.), Marseille-Provence (400.5 m.) 20.55: Róma II. (245.5 m. és RH 31.15 m.) 22.15: London Nat. (261.1 m., RH 49.59 m. és 30.96 m.) 22.15: Bucuresti (364.5 m.) 23.15: Prága (Reichsender Böhmen 269.5 m. RH 31 m.) 23.45: Pozsony (298.8 m.) 23.45: Belgrád (437.3 m. BH 49.2 m.) 23.45: Toulouse (328.6 m.) Nice PTT (247.3 m.) 23.50

TENGEREK RABJA

Írta: RÉVAY GÉZA

A Déli Hírlap eredeti regénye.

Utánnymás tilos.

Mert mi történik? Az angolnak, vagy kínainak, vagy töröknek, vagy olasznak felcsillan a szeme! Az a csillanás a patron-nak, a tulajdonosnak, legalább tíz frank többletbevételt jelent. A felcsillanó szemek tulajdonosa pedig eképp morfondíroz:

— Ez igen, ide sűrűbben eljövünk, itt aztán megbecsülik az embert, ha mindjárt nemzeti dalával köszöntik... És elérzékenyedik, talán könnyes is lesz a szeme és a belészorult hazagondoló fájdalom egyszerre csordul ki belőle a poharába csorduló whisky-vel.

Perceken belül előkerül Liesl, odaül Paulo mellé és megsimogatja a kezét. Simogatás közben a következőket kérdezi tőle:

— Szomorú vagy? Erre Paulo, akinek pedig vezett jókedve van, eszéágában sem volt szomorogni, lekókasztja a fejét és visszasimogatás közben azt mondja:

— Nagyon. Ugyanekkor a patron bedob egy újabb frankot a villany-zongorába, mire fölmennydörg a Santa Lucia. Erre aztán Paulonak már tényleg remegni kezd a hangja, kicsit a keze is és az egyik ujjja így remegés közben valami egész határozatlan és bizonytalan intő mozdulatot tesz, amit Liesl egy-kettő vagy esetleg több pohár whiskynek, vagy vermouthernak magyaráz.

A hangulat emelkedett, illetve kezd emelkedni és az emelkedés arányában csökkenti Liesl a maga tevékenységét. Kicsit odébb húzódik, hiszen az áldozat már az ötödik, vagy a nemtudom hányadik pohárnál tart és annak már igazán mindegy ül-e mellette valaki, vagy sem. Még bevárja az újabb rendelést, aztán odaül egy fekete-képi néger mellé és kezdődik minden előlről. Az egy-frankos érces csendülését egy még ércesebb néger song követi és a Virginiából származó John perceken belül ugyanúgy elszomorodik, ugyanúgy kap egy simogatást és visszasimogat, ugyanúgy rendel és fizet a végén, mint sorstársa és elődje a nápolyi Paulo.

Hát ilyen a bár Antwerpenben.

László és Jure még idejekorán surrantak be egy boltba a Kayser-straat-on és László idegesen túrt bele a „souvenir” című halmazba. Jó ideig turkált és nem talált semmi megfelelőt, míg Jure végre — hogy véget vessen a hosszas keresgélésnek — kis porcellán figurát emelt ki onnan, amelyiken krinolin szép asszony tartotta álla alatt a hegedűt.

— Na, majd, hogy a szemed ki nem lökte. Akarsz ennél jobbat találni?! László fizetett, kutyafuttában lekaptarta az árjelző cédulát a krinolinról és mögöttük dübörgve húzták le a vasrácsot, amint kiléptek az üzletből.

— Most egy pohárával valami szíverősítőt, hamar-hamar aztán siessünk, Jure!

Meg is ittak egy nagyon drága és nagyon fényesen berendezett bárban egy-egy pohár portwein-t, aztán hajrá, neki a Fisch-plein egyik eldugott sarkában megbújó Horgony-bárnak.

A Fisch-plein kivülesett Antwerpen zajos középpontján, közel volt a kikötőhöz; a régi Antwerpen néhány uccányi maradvékához tartozott. Ahogy kijebb értek a városból, elmaradozott az aszfalt, a villamos sín egyszer csak eltűnt, a fényesre lakkozott autók elmaradoztak és mind halkabb lett a zaj, a nagy vasrácsnak az a tompa, messzehallatszó lélekzése, amely kábítóan fekszik rá az emberre.

Hepe-hupás macska-köveken botladoztak, régi bolthajtásos kapuk mellett, furesa alacsony házikók álltak útjukat, míg aztán a gyéren világított uccából egyszerre csak rájuk világított valami fényesség.

A Horgony-bár.

Kirakati üvegén vastag piros zsinóron megvilágított tábla lógott, azon három szó... Attól a három szótól László szíve olyan riadt dobolásba kezdett, hogy versenyt ütötte a taktust Jure koppanó lépteivel.

ESTÉNKENT VALY HEGEDŰL

A bár mellett keskeny sikátor húzódott, a sarkon öreg, kovácsolt vaslámpa lógott le a falról és kinosan erőlködött, hogy valami kis világosságot szórjon a sötét uccácskára. A sikátorral szemben otfelejtett készent álldogált, amelynek idomait elragta az idő és lemosta simára koptatta a zuhogó zápor. Nem volt annak már se keze, se lába, se ar-

ca, csak a köpenyén látszott, hogy égi ember lehetett.

Mikor benyitottak az ajtón, csendült egyet a csengő, mikor becsukták maguk mögött, megint egyet... Akarva, nem akarva mindenki odafordult az érkezők felé.

Mindenki... Alig voltak hárman-négyen a teremnek alig nevezhető szobában, amelynek főhelyét valóságos és még nem villamosított zongora foglalta el. A bápult nem volt itt olyan fényes, a kelek székek is hiányoztak előle, viszont annál tisztességesebb volt az ital. Akik ott voltak már, azok barna sőr mellett üldögéltek, a zongora még zárva és a hangulat inkább nyomott, mint lelkes volt. Akik ott üldögéltek, talán a békességért és a csendért menekültek a város tivornyas éjszakája elől.

Ők ketten is sört rendeltek. A patron — öreg bácsi volt már — odaült melléjük, megismerte Lászlót és örült és büszke volt, hogy egy vendége ennyi idő után is visszatért hozzá. Beszélgettek.

Lászlónak nehezen sikerült visszafojtania a kíváncsi kérdéshalmazt, amely mind Valy körül forogott, — de azért állta vitézül az öreg patron bőbeszédűségét, aki az utóbbi hónapok ügyes-bajos dolgainak elmesélésébe merült.

Flamandul beszélt, amiből Jure nem sokat értett, unta is erősen az egészséget, de annál sűrűbben hörpintgette a söröspoharak tartalmát és mikor az öreg már félórása szakadatlan beszélt, a Jure feje egyszerre csak odakoppant az asztalhoz.

Szegény öreget elnyomta a buzgóság. László megpróbált nagyon közömbös lenni. Először a szoba egyik sarkába nézett, aztán a másikba... Végignézett az asztalokon, székeken, amelyeknél most már egyre többen ültek, ránézett a zongorára és aztán csak úgy foghegyről odaszólt az öregnek:

— Zene nem lesz?

— De lesz, de lesz... csak a bácsi már tegnap se valami jól érezte magát és megengedtem neki, hogy később kezdhesse. Bizony, azért a havi négyszáz frankért elég sok az a munka, amit végeznek, este nyolctól éjjel egy óráig. Nagybácsija vagy kije az az öreg a lánynak, már nem igen bírja az éjszakázást... Öregszünk, öregszünk, — tette még hozzá a patron csöndes rezignációval.

(Folytatjuk.)

Enyhítések a katonai zónákban személyazonossági igazolványok és ingatlan-átírások körül

A hivatalos lap március 3-iki száma a nemzetvédelmi minisztérium rendeletét közli, amely lényeges változásokat tartalmaz a katonai zónákban előírt rendszabályok tekintetében.

A rendelet megváltoztatja a hivatalos lap 1939. október 23-iki számában megjelent szabályokat és pedig a következőképpen:

Mindenekelőtt 1940. május 1-ig hosszabbítja meg azt a határidőt, ameddig az ilyen zónákban lakó személyeknek a katonai hatóság által láttamozott személyazonossági bizonyítványt be kell szerezniük. Előírja továbbá, hogy a közigazgatási hatóságok legkésőbb 1940. április 15-ig kötelesek az eredeti rendeletben előírt teendőket elvégezni, tehát a katonai zónákban lakókról nyilvántartást felfektetni és az érdekeltekkel tájékoztatás céljából közölni a katonai zónák határait.

Amennyiben a jelen rendelet kihirdetéséig a katonai hatóságok új katonai zónákat állapítottak volna meg, az új katonai zónákban lakók, ezeknek közhírré tételétől számított 30 nap alatt kötelesek a törvényben előírt szabályokhoz alkalmazkodni, tehát a személyazonossági bizonyítványt beszerezni, stb.

Mindazok, akik az ilyen területen bármilyen célból tartózkodni kívánnak, tehát házalókereskedők, munkások, szolgák, szintén alá vannak vetve a törvény 3-ik szakaszának, tehát, ha ilyen területekre akarnak menni, kötelesek személyazonossági bizonyítványt beszerezni.

A katonai zónákban levő ingatlanokra vonatkozóan, 1939. okt. 18. előtt megkötött adásvételi, bérleti és haszonbérleti szerződések érvényesek maradnak, ha a vevő, a bérlő, vagy haszonbérlő 1940. május 1-ig megszerzi a katonai zónákban való tartózkodási engedélyét (személyazonossági bizonyítványt.)

Az 1939. október 18. után létrejött adásvételi szerződések, amelyek olyan ingatlanokra vonatkoznak, amelyek lakásul, vagy kereskedelmi üzlethelyiségül szolgálnak, semmiféle megszorításnak nincsenek alávetve, ha a vevő már 1938. december 16. előtt a határzónában lakott és megszerezte a személyazonossági igazolványát.

Mezőgazdasági ingatlanok haszonbérlete, magánüzemek lakásbérlete és az üzlethelyiségek a

határzónákban fel vannak mentve a katonai hatósági autorizáció alól, ha a bérlők vagy haszonbérlők már 1938. december 16., tehát a katonai zónákról szóló törvény kihirdetésének napja előtt ott voltak letelepedve és ha megszerzik a személyazonossági bizonyítványt.

A határzónákban megkötött adásvételi, bérleti, vagy haszonbérleti szerződések, amelyek a fentiek szerint kivételeknek nem tekinthetők, jóváhagyás céljából a megyeszékhely helyőrségi parancsnokságra elé terjesztendők és pedig falusi községekben a falusi rendőrség (csendőrség) szervei útján, városi községekben pedig közvetlenül és csupán visszautasítás esetén fogja azokat a nemzetvédelmi minisztérium elbírálni. A helyőrség parancsnokság egy hónap alatt köteles közölni a kérelmezővel, hogy miképpen intézte el headványát?

A határzónákra vonatkozó rendelkezés a törvényhatósági városokban csupán a kijelölt területen belül alkalmazandók. Ugyanez vonatkozik a katonai hatóságok által megállapítandó katonai érdektől zónákra is.

Hirdessen a Déli Hírlapban

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés és Házasság nem közölhető, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Brătianu 8. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata La Novari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nógrády-trafik, (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45-06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Brătianu 15/a. Telefon: 45-13.

Lakas

Háromszobás új családi ház nagy kerttel, április, vagy májusra olcsón kiadó a vágóhíd közelében. Ugyanott utazóböröndök eladók. Bővebbet Piata Brătianu újságbotájában. 904

Modern 3-4 szobás lakások Östereicher pék házában Bulev. Berthelot 12 szám alatt kiadók. 764

Eladó Mehala központjában szolid úri ház öt szoba, téli és nyári konyhával, fürdőszobával és városi vízvezetékkel, szép udvar, sok szőlővel. Címeket a kiadóba kér. 781

Modern szép uccai 3 szobás lakás május 1-re kiadó. III. kerületben a Dojaparkhoz közel. Érdeklődni III., Str. Giurgiu 13. 787

Modern kétszobás lakás fürdőszobával III., Str. Brâncoveanu 13 alatt, május 1-re kiadó. Érdeklődni Str. Brâncoveanu 27. 797

Modern 2 szobás kerti lakás május 1-re kiadó. III., Bulev. Mihai Viteazul No. 42. 796

Déli fekvésű modern 5 szobás lakás II. emeleten és 3 szobás lakás II. emeleten május 1-re kiadó. I., Str. I. G. Duca 8. E. K. Thomas. 608

Bútorozott szoba, intelligens nyugdíjas úriembernek kiadó. Blaskovits-telep. Str. Geml 8. 813

Bútorozott szoba szép világos, az erzsébetvárosi park közelében kiadó. III. Str. Giurgiu 12. (felső csengő). 807

4-5 szobás modern, világos lakást keresek megfelelő mellékkeliségekkel április végére, lehetőleg Belvárosban, vagy Erzsébetvárosban. Ajánlatokat kérek bérösszeg megemléstésével a kiadóban „Rendes lakó” címen. 810

Kétszobás családi ház szuterénnel bérbeadó. III. Str. Wilhelm Mühle 8. 809

Üres szobát keresek. III., Str. Romulus 7. ajtó 6. 806

Lépcsőházból nyíló elegánsan bútorozott szoba fürdőszobával szolid úrnak kiadó. III. Bulev. Mihai Viteazul 15. 812

Autas-velet

Telekkönyvezett ház Kardos-telepen eladó. Bővebbet a kiadóban. 908

Azonnalra keresek egy háromnegyedes fiú biciklit. Timis nyomda. Telefon: 25-18. 803

Remington írógép jó állapotban lévő és egy új minimax tűzoltó készülék jutányosan eladó. II., Str. Abrud 5. Radocsay. 904

Eladó W. D. Hanomag traktor, kijávitva. Arvay Mihály Timisoara V. Str. Apollo 45. Ronac, Pavilion. 798

Keresek egy 2-3 tonnás defektmentes teherautót félévi munkára. Szép kerestet kilátásban. Cím Galamb Sándor Lovrin. 743

Két üléses csónakot keres kifogástalan állapotban M. Vincent Arad, Str. Muresianu 5.

Kétemeletes bérház a Piata Traian sarkán eladó. Érdeklődni lehet Duschnitz S. A. cégnél. II. Str. Anton Pan No. 1. 799

Világoszöld konyhabútor, rövid fekete zongora, 42-ös alig használt férfi lakkecipő, nagy zsíros bőrön, kis pléh-kályha, minden jó állapotban olcsón eladó. III. Str. Cluj 9. 808

Bélyeggyűjteményt veszek. III., Str. Eneas 71. Martirul Ciordas sarok. 811

Singer varrógép alig használt eladó. Fehér Imre Timisoara, V. Str. Horia No. 16. 920

Majdnem új 6 hengeres Studebaker Comander luxus-autó eladó. Dr. Selgianu I., Str. Mocioni 12. Telefon: 19-94. 805

Különféle

Nagyobb műhelynek, vagy kis gyárüzemnek megfelelő helyiség f. é. április 1-re kiadó. Ugyanott részöntő-helyiség és kis lakás (szoba és konyha) is kiadó. Fürst, II., Str. Baba Dochia No. 10. 803

250-350 hold földet bérbévennék tannyával, gazdasági épületekkel hosszabb időre. Részletes ajánlatokat Hatschek ingatlaniroda Arad, Bulev, Carol 46. Telefon: 26-95 továbbit. 804

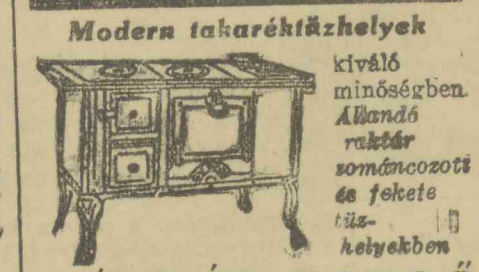
Azonnal kiadó IV. kerület legforgalmasabb helyén (Brătianu u. 15 szám alatt) egy üzlethelyiség, konfekció, virágüzlet, kalapszalón, férfidivatruház, ügynökség, parfümeria, technikai cikkek stb. céljaira. Ugyanott háromszobás modern lakások is kiadók azonnalra, illetve májusra. I. kerület Vasile Alexandri út. 7 szám alatt kiadó egy 3 nagy szobából álló lakás azonnalra, úgyszintén raktárhelyiség és egy nagy betonpince. Bővebbet: Transilvania biztosító I. Str. V. Alexandri 7. Telefon: 11-74. 778

Hirdessen a Déli Hírlapban!

Gyárak figyelmébe!
Gyártok motortengelyeket, motorfejeket, transmisiókat, tűzszekrényeket és mindenféle gépalkatrészeket. — Vállalok nagy méretű gyalulási, eszterga és hengerfurási munkákat. — Elektromosan hegesztünk mindenféle tárgyakat a legpontosabb kivitelben.
Ing. Coloman Schedivetz
fabr. de masini, Timisoara IV. Str. I. C. Brătianu 39 szám.

Butorokat
nagy választékban, részletre is,
a régi árban elárusítok
UNGOR I., Merczy-u. 7.

KÁLMÁN DEZSŐ
speciális takaréktűzhelyüzem
Timisoara IV. Bulev. Carol 40.

Sirkövek
nagy választékban fekete gránitból

Timisoara III., Calea Sagului 3. józsefvárosi kat. temetővel szemben, Gátsor sarok. Telefon: 32-15.